

Nepriklausoma



Lietuva

4p (220) 2828

LITUANIE INDÉPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 41

1982 SPALIO - OCTOBER 14 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4 30 c.

SAVAITINIŲ IVYKIŲ APŽVALGA

UŽDARĖ SOLIDARNOSČ

Spalio mėn. 8 d. Lenkijos karinės vyriausybės parlamentas oficialiai paskelbė, kad nepriklausoma darbininkų unija Solidarnosč yra panaikinama. Taip nepavyko, Rytų Europos komunistinio režimo valstybės pirmasis bandymas - eksperimentas prasidėjęs prieš 26 mėnesius Gdanske.

Tikimasi, kad gen. Jaruzelki palengvins karo stovio sąlygas ar ir visai jį atšauks.

Priimtas naujas įstatymas, kuris leidžia ribotai streikuoti, paskelbtos gairės kaip 3-jų metų bėgyje suorganizuoti darbininkų unijas. Jos būtų grynai vietinės-vietovių apimtės ir numatytos griežtos baudmės darbininkams ir unijos nariams, kurie nesilaikytų taisyklių.

Vykstant debatams dėl šio įstatymo, apie 500 Solidarnosč narių pritarėjų susirinko mišioms į Šv. Andriejaus bažnyčią Lenkijos sostinėje melstis už Solidarnosč ir už visų internuotų jos narių paleidimą.

Suimtųjų Solidarnosč vadų vienos grupės slaptai perduotame rašte pabrėžiama, kad Solidarnosč unijos panaikinimas yra prieš tarptautines darbininkų unijų taisykles. Pagal jas, darbo unija gali būti panaikinama unijos narių, o ne valstybių vyriausybės. Laiške raginama nesiungti prie unijų, kurias vyriausybė mano suorganizuoti.

Jaruselski išreiškė apgailėtavimą, kad negalima būvę kitaip padaryti ir primygtinai pabrėžė, kad unijos, suorganizuotos pagal naują įstatymą, bus skirtingos nuo ankščiau valstybės pateiktų įstatymų.

REAGAN'AS NEPRITARIA SOLIDARNOSČ PANAIKINIMUI

Lenkijos parlamentui paskelbus Solidarnosč unijos panikinimą, JAV prez. Reagan'as paskelbė, kad JAV pakels muitus importuojamoms iš Lenkijos prekėms, nes Lenkijos karinė vyriausybė suniekina daugumos Lenkijos gyventojų demokratines viltis ir siekius. Tai yra ketvirtoji ekonominė sankcija prieš Lenkijos vyriausybės diktatorišką elgesį, kuri palaiko ir verčia vykdyti Kremlius.

ŠVEDAI IR BRITAS LAIMĖJO NOBELIO PREMIAJĄ

Nobelio premiją medicinos srityje laimėjo du švedų mokslininkai Berg-

stroem ir Samuelsson, ir britas John Vane, pasidalindami \$200.000 už atradimus žmogaus biologinės sistemos reakciją į įtampas.

KINIJA IŠDRISO EKSPERIMENTUOTI

Kinijos vadas Deng Ksiaoping nori socializmo, kuris pagerintų krašto ekonominį gyvenimą. Jis pasiryžo įvesti vienoje turtingiausių Kinijos provincijų eksperimentą- panaikinti suvalstybintus bendraūkius, kuriuos 1950 m. įsteigė Mao su komunistindamas Kiniją.

Pertvarkymai, numatyti platesniu mastu, paveiks 800 mil. Kinijos gyventojų. Partija nebetvarkys kasdienio ūkių darbo ir duos daugiau iniciatyvos žemdirbiams ūkininkams. Taip pat bus duodami privatūs plotai, laisva prekyba, pagaminus privalomą kiekį produktų. Daugiau dirbantieji bus geriau atlyginti.

Svarbiausia, kad partijos paskirti asmenys prižiūrėti ir planuoti ūkio darbus daugiau nesimaišys toje srityje, kur jie nieko neišmano, pareiškė vienos apylinkės atstovė moterų kongresui.

Tie pakeitimai iššaukė ir nepasitenkinimo iš pašalintųjų iš bendraūkių asmenų bei ideologų, kuriems atrodo, kad visa tai sumenkina Mao nuopelnus. Tačiau tie prieštatai atremiami, o dėl Mao - jo idėja buvusi gera, tačiau šiais laikais jos nebeužtenka.

REMIA LIETUVIŲ SODYBOS PROJEKTĄ CLEVELANDE

Federalinė vyriausybė patenkino JAV Lietuvių Bendruomenės Socialinių Reikalų Tarybos Clevelando skyriaus prašymą skirti pinigų vyresnio amžiaus lietuvių namų 50-ties butų projektui statyti. Suteikta 2-jų mil. dol. parama. Lietuvių Sodyba bus statoma Willoughby/ prie Cleveland'o/Ohio, ant gražaus 4 ir 1/2 akro sklypo.

ATSISTATYDINO BOLIVIJOS PREZIDENTAS

Guido Vildoso, sutiko atsistatydinti iš prezidento pareigų, spaudžiant kariuomenės atstovams. Valdžią perleisdamas Kongresui, išrinktas civilinis prezidentas H.S. Zuazo. Karinė vyriausybė nepajėgė tvarkyti sunkių ekonominių problemų: kritiško svietimos valiutos trūkumo, infliacijos ir skolų.

Tai bus pirmoji demokratinė-koalitinė vyriausybė.

MIRĖ VYSK. SASINOWSKI

Rugsėjo mėn. pradžioje Lenkijoje mirė Lomžos vyskupas M. Sasinowski. Jo žinioje buvo ir Seinų krašto lietuviai katalikai, kuriems jis neleidė Seinų bazilikoje laikyti lietuviškų pamaldų. Į jį vietos lietuviai buvo ne kartą kreipęsi tuo reikalu, o šių metų pradžioje PLB Valdyba vedė su juo tuo klausimu susirašinėjamą. Palankaus atsakymo, deja, nesulaukta.

RAMOJUS MOZOLIAUSKAS IŠSKIRTINAI PAMINĖTAS

Ąkmenkalių ir skulptorių žurnalas "Stone in America" paskyrė 6 psl. skulptoriaus Ramojaus Mozoliausko kūrybai aptarti, ypač įvertindami jo stiliaus originalumą.

Jo statulos puošia bažnyčias, kapines Chicagoje, St. Louis, Bostone, Toronte ir net Filipinuose. Jis naudoja bronzą, aluminį, plieną ir "fiber glass"- pluoštinę medžiagą.

PRANEŠA ELTA:

VI Ko SEIMAS įvyks 1982 m. LAPKRIČIO mėn. 5-7 d. d. AMBASSADOR viešbutyje, 3400 Wilshire Boulevard, Los Angeles, California, 90010.

Lapkričio 5 d. - 7:30 v.v. - Pradiniai pasikalbėjimai /vyksta viešbutyje/.

Lapkričio 6 d. - 9:00 v.r. - Seimo narių ir svečių registracija /Venetian Room/ ir 9:30 - Pirmas posėdis.

Po pietų, kurie vyks nuo 1:00 - 2:00, Antrasis posėdis. Diskusijos.

Po 15 min. pertraukos - Diskusijos tarptautinės politikos klausimais, liečiančiais Lietuvos bylą /Pravės VLIKo Valdybos nariai/.

Komisijų posėdžiai iki 5:30 v.v.

Po to BANKETAS - Ambassador Ballroom :kokteiliai, meninė programa, vakarienė.

Lapkričio 7 d. - Šv. Kazimiero parapijoje 10:30 v.r. - iškilminis pamaldos; 12:00 v.p.p. - VL Ko posėdžiai ir Seimo uždarymas. Vaisės ir šampanas.

Vaisės Seimo rengimo klausima s prašoma kreiptis į Seimo Komiteto p-ką inž. Antaną Mažeiką/tel:213/ 821 - 8681/ arba į VI Ko raštinę /202/667-1980/.

PRANEŠA ALTA:

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS RŪMŲ WASHINGTONĖ, D.C. REMONTO REIKALAI

1982 m. rugsėjo 26 d. įvykusiame Lietuvos Pasiuntinybės Rūmų Restauravimo Komiteto posėdyje dalyvavo pirm. prof. dr. Jonas Genys, Lietuvos atstovas dr. Stasys Bačkis, Ona Bačkienė, Pasiuntinybės teisinis pat. dr. D. Krivickas, dr. Elena Armanienė, teis. patarėja, ALTos atstovė inž. Grožvydas Lazauskas, Milda Vaivadienė /vietoj ALT atst. dr. Jono Valaičio/, Margarita Samatienė /vietoj ALT atst. dr. K. Jurgėlos/, Skirma Kondratienė /IB atst./ ir Linas Kojelis /LB atst./.

Lietuvos atstovai ir Ona Bačkienė savo pranešimuose pateikė davinį apie finansinę padėtį Rūmų remonto reikalu ir apie jau atliktus ir tebevykdomus remonto darbus. Iki pereinamojo posėdžio 1982 m. liepos 24 d., apyskaitoje buvo užregistruota 75,168 dol. aukų. Per du mėnesius, nuo pereinamojo posėdžio iki rugsėjo 26 d. gauta aukų 6,056 dol., įskaitant prieš pat posėdį ir posėdžio metu gautas aukas. Tokiu būdu tada buvo gauta iš viso jau 81,224 dol. aukų. Šiandien dar iš nušimčių susidarė 1,932 dol.

Jau įvykdytiems darbams išlaidos pasiekė 32,900 dol. Pagrindiniai darbai iš lauko jau atlikti/stogas, sienos, apie 100 langų, termity išnaikinimas ir kt./ Kai kas atlika, ar tik pradėta, ir viduje. Suprantama, kad remonto metu Lietuvos Pasiuntinystei susidaro daug nepatogumų ir veiklos susitrukdyimų. Šiuo metu Pasiuntinystėje



dėl remonto negalima priimti nei ekskursijų, nei daryti diplomatinį priėmimų.

Apytikriai apskaičiavimu, dar pagrindinio remonto darbams reikės išleisti apie 62,000 dol. elektros tinklo pertvarkymui, rūsių sienų ir lubų pataisymui, Rūmų vidaus sienų išstikavimui bei dažymui, užuolaidoms, vonių kambarių sutvarkymui, Rūmų fasadinės sienos atnaujinimui ir kt.

Posėdžio dieną sąskaitoje kreditų turėta 50,244 dol. Tokiu būdu šiems pagrindinio remonto darbams dar trūksta apie 12,000 dol. Tikimasi, kad jautri šiuo klausimu Amerikos lietuvių visuomenė/organizacijos ir pavieniai tautiečiai/ savo aukomis šią reikalingą sumą netrukus sutels.

Be to, dr. St. Bačkis remonto reikalu pateikė raštu piniginę apyskaitą iki 1982 m. rugsėjo 25 d.

Dauguma posėdžio dalyvių pasisakė už Komiteto tęstinumą, įvykdžius šiuos pačius pagrindinius remonto darbus, nes laikui bėgant /jau nekalbant apie Rūmų tolimesni meninį dekoravimą ar pan., atsirastų vis papildomų pagrindinių remonto darbų ir, keičiantis aplinkybėms, iškilų naujų reikalų bei tikslų.

Nutarta šį nuo Amerikos lietuvių visuomenės priklausančią klausimą - dėl Komiteto tęstinumo - pirmiausia patiekti ALT ir LB centro valdyboms, kad pasisakytų.

Sekantis posėdis numatytas po dviejų mėnesių.

MADRIDO KONFERENCIJAI ARTEJANT

Jau lapkričio 9 d. prasidės nauja MADRIDO KONFERENCIJOS SESIJA, kurioje dalyvaus 35 kraštų atstovai. Jungtinis Pabaltiečių Komitetas Washington'e, patyręs, kad kai kurie JAV sąjungininkai yra linę dabar Konferencijoje sudaryti baigiamąjį dokumentą, nepaisant krizės Lenkijoje ir nežiūrint Sovietų spaudos kituose kraštuose, kreipėsi į Vakarų Vokietijos ambasadorių Madrido Konferencijai Jeorg Kastl ir į kai kurių kitų kraštų atstovus primindamas, kad nereikėtų skubėti su naujais susitarimais su Sovietų Sąjunga, kai ji nesilaikė senųjų susitarimų, kai ji trukdė radijo transliacijas, areštuoja Lietuvoje veikiančios Helsinkio grupės narius, neduoda laisvai siųsti laikraščius ir laiškus iš Vakarų, laužo tautinių grupių teises savo kontroliuojamose plotuose.

ALTos RAŠTAS AMBASADORIAMS DĖL DUJOTIEKIO

Ryšium su žiniomis, kad Sovietų Sąjunga, tiesiant Sibiro dujotiekį naudoja politinius kalinius, Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. dr. Kazys Šidlauskas parašė raštus D. Britanijos, Vokietijos, Italijos ir Prancūzijos ambasadoriams, reikšdamas tuo pasipiktinimą ir keldamas mintį, kad Vakarų Europos vyriausybės pareikalautų pilnai šį reikalą iširti. Rašte pažymima, kad Sovietų okupuotų kraštų politinių kalinių, o taip pat ir pačių Sovietų darbo vergų panaudjimas tokiems prievartos darbams yra priešingas Helsinkio Susitarimams. Ambasadoriai yra prašomi šį reikalą priminti savo vyriausybėms.

Į ambasadorius kreipimosi akcijos ėmėsi Jungtinis Pabaltiečių Komitetas ir jo paskatinti panašų raštą, kaip ALTa, ambasadoriams pasiuntė taip pat ir latvių bei estų centrai.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS NL SPAUDOS BENDROVĖ.
Redaguoja REDAKCINĖ KOLEGIJA
Telefonas: (514) 366-6220

Second Class Mail. Registration Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent Lithuania Publishing Co. at 7722 George St., LaSalle, P.Q. H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje — \$ 14.00
Visur kitur — \$ 15.00 Rėmėjo — \$ 20.00

P.S. Rendrairbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožūra, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

IŠ „AUŠRA“ Nr.21

SKIRTINGI POŽIŪRAI Į TAUTOSAKININKUS

1979 m. rugpjūtį Pelesoje /Baltarusijos TSR, Varenavo raj./ dirbo nedidelė baltistų grupelė iš Maskvos slavistikos ir baltanistikos instituto: V. Toporov'as - vienas iš žymiausių pasaulyje baltų specialistų, "Prūsų kalba" dvitomio autorius; T. Sudnik - baltarusė, parašiusi knygą apie baltų-slavų paribio dialektus, pėsčia apkeliavusi visu lietuvišką Baltarusijos TSR kaimus; Jelizarenkova - žymi sanskritologė, indų Vedų vertėja į rusų kalbą ir kiti.

Svečiai buvo šiltai sutikti Baltarusijos TSR lietuviškų kaimų gyventojų, juos gaubė pagarba ir dėmesys. Žmonės mielai pasakojo pasakas, vaišino, dainavo lietuviškas dainas. Bet Varenavo rajono valdžiai tai labai nepatiko. Bet koks dėmesys vietos lietuviams čia laikomas beveik antitarybinu aktu. Panašiai atsitiko ir maksviečiams.

Iietingą šeštadienį /VIII.25/ į Pėleso mokyklos bendrabutį įgrūvo nekviešti svečiai iš rajono švietimo skyriaus, vykdomojo komiteto, saugumo. O jų gidu buvo ta pati liūdnai pagarsėjusi buvusi kolūkio pirmininkė Zilinskaja. Nei sveikintis, nei prisistatyti svečiai nėsitiekė, o puolė greičiau tardyti maskviečius ir taip pat ten atvykusius tuo metu svečius iš Vilniaus. Pajutę, kad tokiais metodais su jais niekas nesiteikia kalbėti, pagaliau pasisakė, kas esą. Vieni puolė į kambarius, šniukštinėjo, kiti kvotė, surašinėjo pavardes, grasino. Bandė įrodinėti, kad čia lietuvių nesą, aiškino patyruosiems tautosakininkams, kaip jie turi elgtis ekspedicijoje.

Po valandos jie pasišalino. Maskviečiai akis į akį susidūrė su Baltarusijos TSR lietuvių gyvenimo realybe. Jeigu anksčiau apie tai girdėjo tik iš kalbų, tai dabar patiemis teko pajusti tą brutalią jėgą, kuri slepia šitų kaimų gyventojus kasdien. Pamatė, kad jų tyrinėjama ir mylima kalba bei papročiai naikinami ir neapkenčiami.

O vakare svečiai pateko į Pavalakės kaimo /Varenavo raj./ vakarone, vėl skambėjo dainos, moterys šoko ratelius, vaikai deklamavo eilėraščius - ir visi kalbėjo lietuviškai - ir kaimiečiai, ir svečiai maskviečiai.

S. Nonys

UŽ LIETUVIŲ KALBOS TEISES

Lietuviškąją visuomenę labai sujaudino Kremliaus vadovų nusistatymas sustiprinti rusų kalbos dėstymą bei vartojimą sąjunginėse respublikose nacionalinių mažumų kalbos sąskaiton. 1979 m. vasarą pagal galimybes Lietuvoje buvo renkami parašai prašymui, kad Lietuvoje būtų paliktas senasis rusų kalbos dėstymo bei vartojimo planas. Aukštiesiems šalies pareigūnams šis prašymas buvo pasiųstas su atgaliniu Jono Volungevičiaus, gyvenančio Vilniuje ir dirbančio "Dailės" kombinate, adresu.

1979 m. lapkričio 19 d. Vilniaus "Dailės" kombinato partinės organizacijos sekretorė pranešė J. Volungevičiui, kad jis kviečiamas pokalbiui į miesto partijos komitetą "dėl kažkokio pareiški mo". J. Volungevičius be oficialaus iškvi etimo vykti į partijos komitetą atsisakė. Kitą dieną J. Volungevičius buvo iškviestas į kadro skyrių ir ten jam įteikė kvietimą atvykti į partijos komitetą su jo pareiškimu Lietuvos Komunistų partijos Centro Komitetui.

Nuvykusį J. Volungevičių priėmė mokyklų skyriaus vedėjas Ladukas. Šiam pasiūlius ir J. Volungevičiui sutikus, dalyvauti pokalbyje atėjo propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjas Tarvydas. Ladukas paaiškino, kad atskymą į J. Volungevičiaus pareiškimą dėl lietuvių kalba dėstomų dalykų pakeitimo aukštosiose mokyklose į rusų kalba dėstomus dalykus duos Centro Komiteto pavedimu. Pirmiausia J. V. buvo paklaustas, ar jį kaip tėvą domina pareiški me išdėstyti klausimai? J. V. atsakė: ir kaip tėvą, ir kaip lietuvi. Ladukas paklausė, ko J. V. noris savo pareiški mu. J. V. atsakė, kad pareiški me yra viskas aiškiai išdėstyta ir noris žinoti atsakymą, o, be to, pareiški mas pasirašytas ne jo vieno, bet tų šimtų, kurie taip pat laukia atsakymo. Kažkodėl Ladukas sąmoningai ar nesąmoningai pokalbio metu keletą kartų norėjo pabrėžti, lyg pareiški mas būtų rašytas vieno Volungevičiaus.

Ladukas pareiškė, kad jis "nieko nežinaš apie lietuvių kalba dėstomų dalykų pakeitimą į rusų kalba dėstomus dalykus". Jis tei žinaš, kad dabar Lietuvoje visi dalykai yra dėstomi lietuviškai. Tačiau esą būtina tobulinti rusų kalbos išsivini mą, - tai Ladukas ir Tarvydas daug kartų pakartojo. "Mums bus gėda prieš kitų TSRS tautybių



Kun. Bronius Laurinavičius, Lietuvos Helsinkio Grupės narys, tragiškai žuvo 1981 m. lapkričio 24 d. Vilniuje. Pasitvirtino gandai, kad tai KGB darbas. LKB Kronika nr. 50 praneša, kad jį po sunkvežimiu pastūmė keturi vyrai. Nuo 1980 spalio mėnesio, Lietuvoje žuvo trys kunigai neaiškiose aplinkybėse.

atstovus, jei mes blogiau mokėsime rusiškai, negu jie". J. V. paklausė: "Tai keno sąskaita mes tobulinsime rusų kalbos žinias, jei ne savo gimtosios kalbos sąskaiton? Ar norite padaryti taip, kaip Baltarusijoje ir Ukrainoje, kur gimtoji kalba jau baigia išnykti, nes ten mokyklose daugiausia dėstoma rusų kalba?". Į šį klausimą nieko neatsakė nei Ladukas, nei Tarvydas.

J. V. pastebėjo, kad daugely aukštųjų mokyklų ir technikumų įvyko pedagogų posėdžiai ir juose jau buvo kalbama apie pasirinkimą dalykų, kurie būtų dėstomi rusų kalba. Tai išgirdę pareigūnai buvo "didžiai nustebinti" ir pažadėjo pasidomėti, o kol nėra nieko konkrečiai vyriausybės patvirtinta, jie nieko nežina. Į tai J. V. atsakė, kad "mums bus ne laikas rašyti pareiški mus, kai jau bus galutinai nuspręsta. Mes norime, kad jūs žinotumėte lietuvių nuomonę, kol dar neišstumta gimtoji kalba iš mokyklų." Ladukas atsakė, kad "tokiais gandaiš galima tik nesusveikis jausmus sukelti liaudyje ir yra labai gerai, kad tai vienintėlis pareiški mas tokio turinio". Tada J. V. priminė, kad neskaitytų tai vienintėliu pareiški mu, nes po tuo pareiški mu pasirašė apie 2.000 lietuvių, o jų bus ir daugiau.

Ladukas ir Tarvydas patvirtino, kad darželiuose tikrai bus įvedamas rusų kalbos mokymas. Taip pat pasakė, kad netikslinga dėti lietuvių kalba dalykus tose aukštosiose mokyklose ir technikuose, kur yra retos specialybės ir studentų grupės neviršija 30 žmonių.

Tarvydas dar "pasiguodė", kad "Vilnius niekada dar nebuvo toks lietuviškas kaip tarybiniais metais". J. V. atkrito, kad "Vilniuje ir rusų niekaomet nebuvo tiek daug kaip dabar". Jam buvo atsakyta, kad tai yra normalu.

Kaip daugiatacionali s šalies pavyzdį Tarvydas pėmė JAV, kur artojama bendra kalba/atvirai nesakydamaš, norėjo duoti suprasti, kad ir pas mus galėtų taip buti/. "Tačiau JAV bet kurios tautybės bendruomenė turi teisę netrukdomai steigti mokyklas, kuriose dėstoma gimtąja kalba", - tęsė J. V. - "O pas mus? Baltarusijoje esantys stisi lietuviški kaimai neturi tų teisių, kurias tur tautinės mažumos Vakaruose. Mūsų tautiečiai lietuviai Baltarusijoje k e k yra rasę pareiški mų, kad būtų leista jų vaikams mokytis lietuvių kalba! Jums, čia sėdintiems, turėtų skaudėti širdį dėl tokios mūsų brolių padėties. Juk jūs taip pat esate lietuvai, mūsų tautos dalis, o ką jūs padarėte palengvinti savo tautiečių daliai?"

SPALIO 9-TOJI

"Kai 1920 m. SPALIO 9 d. Lenkija ginkluota jėga atplėšė iš mūsų Vilnių ir jo kraštą, iki 1938 m. kovo 18 d. lenkų ultimatumo mes su Lenkija neturėjome oficialių diplomatinių santykių. Ir mūsų sienos su Lenkija liko nenustatytos. Kodėl per beveik 18 metų neužmegzta oficialių santykių su Lenkija, buvo dvi esminės priežastys. Pirmą priežastį, viešai labai išpopuliarėjusi - Vilniaus ir jo krašto pagrobimas, antra, viešai beveik neskelbta - baime lenkų kultūrinės įtakos mums.

Antanas Smetona daugiausia ir prisibijojo tos lenkų kultūrinės įtakos, todėl toki mūsų izoliavimąsi nuo lenkų jis laikė mums naudingu. Tą nuomonę A. Smetona yra ne kartą man pareiškęs".

/ V. Šliogeris, iš "Antanas Smetona, žmogus ir valstybininkas"/.

ŠVIESĖJA LAISVĖS HORIZONAI

Prezidentas R. Reaganas dos laisvės vardu.

aplankė Amerikos žvalgybos centrą - CIA (Central Intelligence Agency), kur pasirašė įstatymą draudžiantį bet kada išduoti šioje įstaigoje dirbančių tarnautojų - žvalgybininkų pavardes, net spau-

Tiek tas įstatymas, tiek pats prezidento apsilankymas šioje saugumo agentūroje yra ypatingos reikšmės amerikiečių įstaigame posūkyje kovoti su sovietų špio-

nažu, subversija bei tiesioginiu terorizmu.

Nuo II-jo Pasaulinio Karo pabaigos iki dabar sovietai patys vieni teturėjo "teisę" vesti subversyvinę agresiją prieš kitų tautų laisvę. Šios veiklos sovietai nē neslėpė. Su pasididžiavimu skelbė, kad tai yra pagalba tautoms, norinčiom išsivaduoti iš kapitalistinio jungo. Kad tai yra jų revoliucinės ideologijos pagrindas.

Tas viskas iki šiol buvo laikomas normaliu dalyku. Sovietai slaptu - subversyviniu būdu palaužė laisvės gyvenimą netik Lietuvai, Latvijai, Estijai, bet dar visai tą sekmadienio popietę, suėllei kitų valstybių Rytų-Vidurio Europoje. Po to sovietų žudomoji ranka persimetė svečio iš JAV, kun. dr. J. Ša- į kitus žemynus, o Centrinėje Amerikoje priartėjo prie Floridos krantų. Tas ir sukrėtė liuksiusinių sportu besirūpinančius amerikiečius. Reagan'as yra pirmas Amerikos prezidentas nutaręs šios rūšies sovietų machinacijoms netik padaryti galą, bet dar suduoti jų ilgiems pirštams stiprų smūgį. Todėl ir CIA agentūra netik perorganizuota į galiną krašto apsaugos veiksnį, bet dar ir išnešta į garbingą dienos šviesą viso pasaulio akysvaizdoje.

Pavergtoms tautoms paguoda gali būti ta, kad galų gale ir pati Amerika praregėjo, kur yra pasaulio nelaimių priežastis ir kaip su ja reikia kovoti. Realybė yra ta, kad ne sovietų "ginklų galybė" yra pavojinga Amerikai, bet jų galėjimas surežisuoti "revoliucijas" beveik kiekvienoje silpnesnėje valstybėje, ten nuverčiant legalią valdžią ir pastatant savo - "tarybinę".

Planuojamą CIA veiklą padaryti tikrai efektinga. Tokią, prieš kurią sovietai būtų bejėgiai atsispirti. Planuotojai siūlo visą šį reikalą pavadinti "Ekonominiu - Technologiniu karu". Rašo "The New York Times", May 30, 1982: "The guidance document asserts that the United States and its allies should, in effect, declare economic and technical war on the Soviet Union".

Ekonominiu karu ta prasme, kad pav. javai gali būti nebeparduodami pasauliniu mastu, o ne kaip iki dabar nepardavė vien tik Amerika, o kitos, net draugiškos šalys, tokios kaip Argentina, pardavė didžiausius kiekius Sov. Sąjungai darydamas iš to milijonus pelnus.

Technologiniu karu - gaminti nuolat tiek modernių ginklų, kurie visą laiką paverstų sovietų ginklus atsilikusiais, kirstų į jų jau ir taip suskurdusį ekonominį pajėgumą, darytų sovietų karines pajėgas "be dantų". Ką tai reiškia, jau demonstruojama Izraelio dabartiname susidūrimu su arabais, ginkluotais sovietiškais ginklais. Negausūs izraelitai lengviausiai sutrupina daug gausesnę sovietų ginkluotę. Tas pats įvyko ir Irano-Irako kare. Paprasčiausias dalykas tas, kad sovietų ginklai tiesiog neatlaiko priešų smūgių...

Nieko tad stebėtino, kad šiuos karinius bandymus labai susirūpinę seka sovietų bei "Varšuvos pakto" ginklų ekspertai. Jiems beabejo dabar kils klausimas kas daryti sumasėmis ir masėmis ginklų, išgytų pavergtųjų ir savųjų skurdo sąskaiton? Iš kur gauti naujoviškiausių ginklų, be kurių sovietų grąsinimas laisvam pasauliui bus tik apgailėtina ironija? S. Šetkus



NAUJŲ METODŲ BEIEŠKANT

(Gunda Adomaitienė)

KUN. DR. J. ŠARAUSKAS
VĖL TORONTE

Š. m. rugsėjo 19 d., saulėlietį, sekmadienio popietę, suėllei kitų valstybių Rytų-Vidurio Europoje. Po to sovietų žudomoji ranka persimetė svečio iš JAV, kun. dr. J. Ša- į kitus žemynus, o Centrinėje Amerikoje priartėjo prie Floridos krantų. Tas ir sukrėtė liuksiusinių sportu besirūpinančius amerikiečius. Reagan'as yra pirmas Amerikos prezidentas nutaręs šios rūšies sovietų machinacijoms netik padaryti galą, bet dar suduoti jų ilgiems pirštams stiprų smūgį. Todėl ir CIA agentūra netik perorganizuota į galiną krašto apsaugos veiksnį, bet dar ir išnešta į garbingą dienos šviesą viso pasaulio akysvaizdoje.

Tokią gražią dieną nedaug kas norėtų sėdėti salėje, bet ši kartą tautiečiai, atrodo, buvo patraukti ne tik temos "Dabartinės veiklos metodų efektingumas ateityje", bet ir paties kalbėtojo pavardės. Prelegentas jau yra panašia tema kalbėjęs Toronte 1981m. Vasario 16-tosios minėjime. Tada jo paskleistos naujos mintys sukėlė tokią didelę audrą, kad lietuvių spauda, ypač "Tėviškės Žiburiai", buvo užversti netiek teigiamais, bet daugybe neigiamų komentarų dėl jo kontroversinės paskaitos.

Atrodo, ši kartą prelegentas buvo laukiamas, nes tie, kuriems aną kartą jo mintys nepatiko, tikėjosi jam "atkeršyti", arba bent padiskutuoti su juo, paprašyti paaiškinimų dėl jo siūlomų naujų kelių lietuvių veiklai užsienyje /kas paaiškėjo iš jam patiektų klausimų/.

Kalbėtoją pristatė Lietuvos Jaunimo Sąjungos atstovė Rita Beržėnaitė /labai gražia lietuvių kalba/. Ji ir koordinavo labai sumanią. Scenoje pasirodė jaunas, žvalus ir geros išvaizdos kunigas, kuris neslėpė savo nuojautimo, kad nebus labai mėgiamas dėl anų metų jo paskleistų naujų idėjų. Kalbėtojas nepažadėjo ir ši kartą patenkinti visų klausytojų lūkesčių.

Kaip amerikietis, kun. J. Šarauskas rėmėsi daugiau jam geriau pažįstama JAV lietuvių kultūrine ir politine veikla. Už nepripažinimą de ju r e Sovietų Sąjungos Lietuvos/ir kitų Pabaltijo kraštų/ anekšijos lietuviai turėtų pakartotinai dėkoti JAV vyriausybei, nes dauguma kitų valstybių to jau nepaiso, pataikaudami rusams. Todėl, sakė kalbėtojas, lietuvių veikla turi turėti daugiau politinį atspindį negu kultūrinį, kad JAV valdomose sluogsnuose mūsų Lietuvos laisvinimo byla būtų nuolat ir tinkamai reprezentuojama. VLIKo veikloje prelegentas nemato to laukiamo efektingumo, nes jie esą netik idėjomis, bet ir amžiumi pasenę. Jaunesnių kaip 70 m. amžiaus ten nesimato. Atrodo, jo nuomone, šie jau atliko savo vaidmenį ir dabar galėtų susijungti su ALTA ir Bendruomene, sudarydami naują, politiniu atžvilgiu naudingą vienetą. ALTA daugiausiai pasidarbavo Amerikoje, kad dar ir šiandien JAV viešai pripažįsta, jog Lietuva ne savo noru įsijungė Rusijos vergų imperijon.

Pačia naudingiausia organizacija kalbėtojas laiko Los Angeles /JAV/ susikūrusią propagandinę grupę, kuri už atlyginimą gali pagarsinti bet kur ir kas tik norima. Jie gali ir lietuviams pasitarnauti tėvynės laisvinimo byloje. /bus daugiau/

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA



Rištinis kilimas : SEKMİNĖS Anastazija Tamošaitienė
Jos darbų paroda šiuo metu vyksta Chicagoje, Kezio Galerijoje



Jūratė and Kastytis

Anastazija Tamošaitis

leurs desirs.

Le caractere de divinite supreme, et, en realite, unique, du culte rendu a S v a n t e v i t aurait a correspondre au besoin de la concentration du pouvoir religieux et politique...

Vakarų Prūsijoje Krivių Krivaičiai, atrodo, viešpatavo jų sostinėje R i k a i č i u o s e /Rikių arba valdovų miestė, išverst. "petit Etat des Rane"/ ligi 785 metų, kada KAROLIS DIDYSIS galutinai nukariavo s e s n a s /saxons, t.y. vakarinius prūsus/. Tą datą reikia tad ir laikyti Arijų sostinės perkėlimu iš Rikačių į R l g e n salą, išpriešintą Arkonos pilį, pasrugių s - v a r u - l i u s, BALTO-AISČIUS.

"Le lieu du culte se trouvait au nord-est de Rügen, a Arcona, située sur l'une des presqu'iles boisées dont les falaises abruptes tombent dans la mer. SAXO GRAMMATICUS / nous transmis une description vivante du temple et des rites qui y étaient celebres".

4. - ARKONOS ŠVENTOVĖS IR APEIGŲ APRAŠYMAS

"...Le centre du castrum était occupé par une place sur laquelle tu pouvais voir un temple en bois d'une grande beauté, fameux non seulement pour la magnificence du service mais aussi pour la statue qui s'y trouvait..."

/Viduryje pilies buvo aikštė, kurioje matėsi nepaprasto grožio medinė šventovė, garsi ne vien dėl laikomų iškilmingų apeigų, bet taip pat ir dėl jau aprašytojo ŠVENTĖVIO statulos.

"...Le pourtour extérieur du temple attirait l'oeil par des sculptures et des peintures diverses très primitives. Une seule entrée y était ouverte pour les passants".

Išorinė šventovės periferija, tarsi Šv. Petro ir Povilo bazilika Romoje, traukė akį originaliomis ten pastatytomis statulomis bei įvairiais paveikslais. Lankantiems šventovę buvo tik vienintelis įėjimas, tarsi į baziliką.

"...Le temple lui-même était entouré de deux enceintes: l'externe, formée de murs avec une toiture de couleur rouge; l'interne, composée seulement de quatre piliers, possédait en lieu de murs des tentures suspendues et partageait avec le pourtour extérieur seulement le toit et quelques poutres transversales..."

Patį šventovę ar Romuvą buvo supama dviejų angų prieangių sutvirtinimų: išorinis - iš plytų, su raudonos spalvos stogeliu, ir vidinis - susidedęs vien iš 4 piliorių ar stulpų, vietoje mūrinės sienos buvo tik kabantys stogelis virš piliorių ir balkių vedančių į išorinę sieną.

"...Dans le temple se dressait une statue énorme, dépassant en hauteur tout corps humain, et effrayante par quatre têtes et autant de cous: deux en avant regardaient, et deux en arrière, une tête tournée à droite l'autre à gauche".

Viduryje šventovės stovėjo ŠVENTĖVIO arba Švento Tėvo, t.y. Dievo, Odin/ didžiulė statula, savo aukščiu peržengianti bet kokį žmogaus aukštį, gąsdinanti nevieną savo milžino keturiomis galvomis ir tiek pat kaklų: dvi iš jų žvelgė į priekį, dvi užpakalin, viena pasisukus į dešinę, kita - į kairę pusę/ tai žymi keturias pasaulio šalis!/.

"...La moustache était rasée, et les cheveux coupés de telle manière que l'artisan y a reproduit à dessein la coiffure habituelle au Ranes".

Šventėvio ūsai buvo nuskusti ir plaukai nukirpti, kuo artistas norėjo pavaizduoti tik "Ranes-Rykiamis" vartojamo būdo išvaizdą./Tik romėnai, o dabar maskoliai, skusdavo galvas - kad neatsirastų...!/.

"...Dans la dextre, elle tenait un cor, faconne dans une diversité de métaux précieux, que le pretre initié au rite remplissait chaque année de vin, afin de pouvoir prédire du breuvage la récolte de l'année prochaine".

"In the right hand it held a horn..."...Dešinėje rankoje jis laikė ragą...

/ bus daugiau/

algimanto skiltis

JUOKDARYBOS KONKURSAS

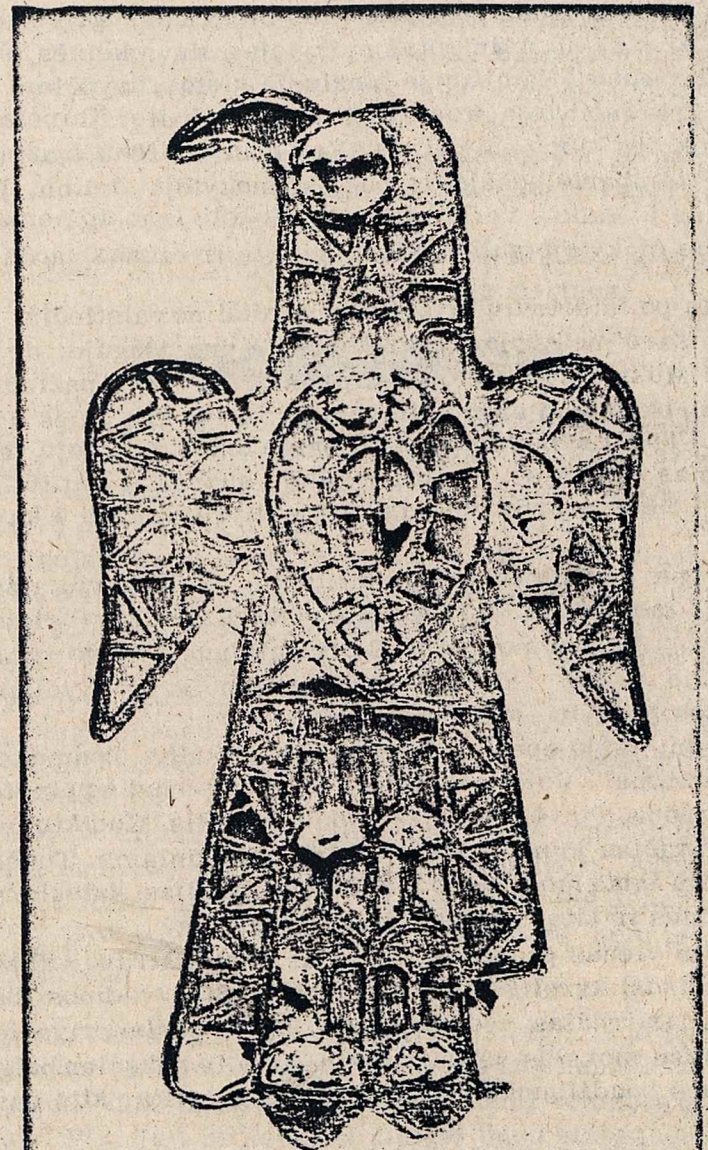
Ką tik pasibaigė chiacagiškio MARGUČLO skelbtasis feljetono konkursas. Nemažai kas į tą, lyg ir mūsųose ne taip jau populiarią žanrą, žvelgia bent kiek iš augšto, be didesnio pasitikėjimo ar net susidomėjimo. Vadinas, ką ten mums, rimtiems žmonėms, iš vaikų amžiaus išstysu - siems, koks gi dar juokas ar jumoras reikalingas, esame juk rimtų nusiteikimų, kovojanti/ir vargstanti/ tautos dalis, kur čia dar rasi vietos nerimtai šypsenai... O ir sukeltas juokas bus tik netikras, plastikinis ir išblaškantis visas užimtas kovos pozicijas.

Tuo tarpu, nuostabiai didelis /beveik 30 siekias/atšilepimas iš įvairių Kanados ir Jungtinių Valstybių vietovių, net ir iš kitų kontinentų, primygtinai rodo, kad, toli gražu, nevysi jau taip esame pesimistiniai ar su giliu gauduliu nusiteikę, kad turime individų norinčių ir mokančių saikingai pasijuokti ir iš mūsų pačių, savęs ir gyvenamosios aplinkos kasdienybės reiškių, tiek lietuviškų, tiek ir tarptautinių. Feljetonų tematika buvo labai plati ir pakankamai spalvinga, vienu ar dviems atvejais, nevengiant ir pusiau švelnios pikantikos. Visą, tačiau, likosiu nuosaikumo ir maždaug "lietuviško kuklumo" ribose.

Nemaža temų buvo tokios gyvenimiškos, paprastos ir kiekvienam arti mai suprantamos, beveik iškarpos iš mūsų pačių kasdienybės. Nieko nebandant įžeisti ar įskaudinti. Nežiūrint net ir to įžvalgaus pastabumo, vis dėl to, ir tai ne vienu atveju, visame temos dėstyme lyg ir trūkotos pagrindinės, tarkime, juoko esencijos, kas tipingą feljetoną padaro smagu ir atvirą tikrai nuoširdžiai šypsenai. Buvo atsiųstų kūrinių, kurių jokiū būdu negalėtu - mei ramia sąžine pavadinti feljetonu. Greičiau apsakymu, gal net apysaka, novele, gal net iškarpa ar atskira pastraipa iš didesnio ir ilgesnio literatūrinio užsi moji mo. Vieni atsiųsti darbai liudijo autorių žinojimą ir pažinimą bendrųjų grožinio žodžio kriterijų, bet būta ir drąsesniųjų, siuntusių savo literatūrinius bandymus, turbūt tik "dėl visa ko".

Suvestinėje, vis tiek yra malonu pasidžiaugti dideliu dėmesiu feljetonui, jaučiant ir žinant, kaip jau anksčiau minėta, kad tas žanras, bent mūsų tarpe, dar vis neišbrenda iš posūnių ar podukrų rolės. Laikas, pats laikas, išmokti, suprasti ir pamėgti saikingą ir vietoje reiškiamą jumorą. Net ir sveikatos darbuotojai, psichologai, vis dažniau pabrėžia šypsenos, jumoros reikšmę sveikesniems nusiteikimams ugdyti ar net ir, apylamai žvelgiant, bendrajam mūsų sveikatingumui. Viskas gerai ir savo vietoje, kaip romano, novelės ar poezijos konkursai. Tačiau, reikėjo pirminės MARGUČLO iniciatyvos suruošti didesnę ir platesnę feljetono konkursą. Kažkaip norėtusi tikėti, kad tai visai nebloga pradžia, kuri gal padarys įžangą nuolatiniams, tradiciniams ir kasmetiniams feljetono konkursams. Negali geru žodžiu ir padėka neminėti ir geraširdžių mecenatų, kurie savais piniginiiais įnašais leido realizuoti to konkurso idėją.

Dabar, bandymui pavykus, daugiau drąsos turės ir ruošėjai, ir būsimieji konkurso dalyviai, na, gal net ir tie patys ar nauji mecenatai. Kartu norėtusi laukti ir tikėtis, kad nuo dabar, net ir toks "nerimtas" dalykas, kaip feljetonas, pagaliau, iširikiuos į lygias gretas šalia kitų literatūrinių žanrų. Būti ir likti geru feljetonistu reikia nemažiau pastangų, talento ir kūrybinio polėkio, kaip ir kitiems dailiojo žodžio kūrėjams. Kartais gal net ir daugiau.



ŠVENTĖVIS - KRIVIŲ KRIVAITIS - "VISŲ ARŲ ARAS..."

3 psl.

BALTO-AISČIŲ CIVILIZACIJOS LIKUČIAI

J.J.B./
/tesinys/

Kiek atsimename iš istorijos, 499 m. po Kr., liaudų, t.y. frankų - varangių karalius LIAUDUVYS/Chlodovechus ar Clovis/, žmonos prikalbėtas, atsisako mūsų Arijų tikėjimu garbinamo Dievo. Jo krikšto metu katalikų vyskupas Remigijus negalėjo paslėpti džiugavimo, tardamas: "Paleik galvą, išdidus sikambre /liaudė", franke/...

Ta katastrofa ir baigiasi didžiai svarbios jau minėto ŽINIAVALDO kronikos žinios apie mūsų Krivių Krivaičius, jos pasėkoje išsikėlusius iš Genčios /šiandien Belgijos/ į Rikačius sėsnų krašte/dab. saksų, tada vakarinių prūsų/. Iš jau minėtų šaltinių, kuriuos lenkų pan Mirzyski ir kiti apšaukia "legendomis", paaiškėja, jog 521 m. po Kr., t.y., netrukus po liaudų tautos katastrofos/kaip kad ir jotvingių bei rusėnų, o vėliau - ir pačių prūsų/, Krivių Krivaitis PRUTENIS sušaukia visų dar tikinčiųjų mūsų tautų Seimą, arba Šventąją Suvėją, kuriame jo brolis VYTAUTAS - ar Vyde w u t t, t.y., Vaidevutis, išrenkamas karaliumi/kunigu/ ir paskirsto didiesiems kunigaikščiams jų sritis.

Tarp tų 12-kos karalių/palyg. 12 Trojos karūnų/, aptinkame ir IITWO /lietuvi/, kuris paskirtas valdyti žemes tarp Būgo /Bog- šventa upė/ ir Nemuno/ žiūr. A. Voldemaras, 'La Lithuanie et ses problèmes'. Todėl dabar darosi suprantama, kodėl mūsų ir Lotaringijos /Liaudų Varangijos/ tautos turi tą patį vardą, tą patį Vyties ženklą ir tą patį Vyti es kryžį!!! Tokiu būdu atrastas įrodymas, jog tas "Litwo" vienas iš 12 karalių, nesutikęs pasiduoti jau minėtam liaudų krikštui, su dalimi liaudų /plg. Liudvinavas, Liudvikas - Liaudų Vyčius ir t.t./ pasitraukė iš Pareinio Lietuvos. Štai jums ir PALEMONO "legenda"!

Užsigardžiam dėliai geriau pasikvieskime mūsų Vytautą Didįjį, kuris turėjo irgi neblogą jumorą, kuomet gerai supykęs ant vokiečių imperatoriaus, jam grąšino "pagirdyti savo žirgus Reino upėje", tuo primindamas, jog tas kraštas /prūsai/ yra jo bočių teisėtas palikimas.

3. ARKONA /Varkania/ -tai "Šiaurės Vatikanas", antroji Troja!

Arkona - keturis šimtus metų buvo garsi kaip Šiaurės Roma, kurią lankydavo daugelis net tolimų Europos bei Afrikos vietų Arijų tikybos pasekėjų, - kaip graikai ir ispanai, berberai ir kt. Auksa ir sidabro "ex voto"/ dievams priesaikos išpildymo/ didinga katedra būdavo sausakimšiai prisigrūdus. Pagydyti ligonių, pamaldžių keliauninkų, Žynių-Pramatėjų atsakymų ieškančios minios sunešdavo ten neapsakomų lobių...

"Les descriptions détaillées, que nous transmettent les observateurs chrétiens, de la vie politique et religieuse de cette ile, située pres des bords meridionaux de la Baltique, nous apportent un temoignage vien documente sur le culte rendu a S V A N T E V I T /qui signifie le "seigneur fort", t.y, Šventėvis, Krivių Krivaitis/ dont le role était exalte jusqu'a en faire le souverain du petit Etat des Ranes.

Le college des pretres y aurait un pouvoir quasi theocratique/kaip dabar Vatikane!/. En fait, nous y connaissons également l'existence d'un petit groupe de seigneurs, electeurs des princes, qui devaient ensuite tenir compte de 1982.X.14

KULTŪRINIS PUSLAPIS

27-TUJŲ

KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ DAILĖS

PARODOJE

(Dailios GRUODIENĖS žodis, atidarant parodą)

Ši paroda skiriama prisimini mui trijų dailininkų, kurių nebėra mūsų tarpe. Praėjo 20 metų nuo Juozo AKSTINO mirties, dešimt metų nuo Vytauto REMEIKOS, ir jau penki metai, praradome Telesforą VALIŲ. Peržvelgdami jų darbus, mes interpretuosime, kiekvienas savaip, tų nepaprastų žmonių įnašą į mūsų gyvenimą ir pajusime jų nemirštančią dvasią. Net ir tiems, kuriems neteko pažinti šių kūrėjų asmeniškai, jų tapyba ir grafika prašneksį širdis, nes menas, pagautas pojūčiais, veikia į mūsų protą ir jausmus.

Ironiška ir apmaudu, bet taip būna gyvenime, kad miršta per anskti tie žmonės, kurie, atrodytų, galėjo dar tiek daug daug mums duoti.

JUOZAS AKSTINAS buvo vienas pirmųjų išeivių menininkų, pasirinkęs Montrealio miestą įsikūrimui. Tai buvo didelių gabumų, šakota asmenybė. Jį traukė daugelis meno sričių. Kaip aktorius, deklamuotojas, jis buvo laikomas vienas iš pajėgiausių mūsų tarpe. Apdovanojotas reta įsijautimo ir improvizacijos dovana, Akstinas tapdavo būtininku scenoje. Kaip žmogus, jis nemažiau veikdavo kitus savo nuoširdumu, draugiškumu, ištiki- mybe, solidarumu. Jis buvo pilnas energijos. Neminint įvairių renginių, jis su jaunatvišku užsdegimu prisidėdavo prie visų Montrealio teatro spektaklių įgyvendinimo, kartais atlikdamas ir dekoracijas, /pavyzdžiui, A. Škėmos "Paskutinis Tardymas"/. Jo iliustracijomis puošiasi anuomet debiutavusios Birutės Pūkelevičiūtės pirmoji knyga "Metūgės".

Su nemažesne aistra Akstinas metėsi į dailę. Deja, šiai kūrybai jam telikdavo vien savaitgaliai ir reti vakarai. Žvelgdami į jo kūrybinį palikimą, mes negalime nepastebėti jame neabejotino jautrumo, meniškos pagavos ir vis tvirtėjančio technikos apvaldymo. Regimai, Akstinui pristigo laiko tobulai laiko išreikšti visą savo kūrybinį potencialą, bet ir iš egzstuojančių drobių prabyla į mus neramaus ir ieškančio, savaip šventiško, dailininko balsas. Toks pat šiltas ir artimas, koki girdim plokštelėliu įrašuose.

Likimas buvo dosnesnis Vytautui REMEIKAI. Jis galėjo dirbti savo pamėgtoje srityje penkiolika metų, nuo to laiko, kai baigė Montrealio Ecole des Beaux Arts 1957 metais, iki 1972 metų. Bet ką reiškia penkiolika metų dailininko gyvenime?

Tolydžio bresdamas, susiradęs savąjį braižą, Remeika yra nutapęs daug paveikslų ir surengęs nemažai

parodų tiek lietuvių kolonijose, tiek plačiajai Montrealio publikai. Artimai susigyvenęs su aplinka, jis įamžino savo drobėse priemiestį Lachine, kur jo gyventa, išreiškėdamas savo saitus, kurie jį rišo su didinga Švento Lau-ryno upe, jos prieplaukom, laiveliais, įlankomis. Taip pat su tenykščiais žmonėmis, kurių kraupūs ir nelaimingi veidai stebi žiūrovą iš jo paveikslų. Jo stilius liko pusiau abstraktinis. Mano nuomone, dailininkas sąmoningai palieka tikrovės elementų, kad žiūrovui būtų lengviau komunikuoti su jo pasauliu. Iš jo paveikslų žvelgia gyva žmoniška šiluma, kuri yra svarbus jo darbų elementas, nes tame atsispindi Vyto Remeikos šilta ir draugiška asmenybė.

Trečiasis menininkas, kurį šį vakarą pagerbiam, yra vyriausias iš iš visų trijų ir amžium ir savo atsiekimu. TELESFORAS VALIUS priklauso tai kartai, kuri subrendo Lietuvoje ir ugdėtiesioginiai ir netiesioginiai, jaunuosius išeivijos dailininkus. Gal būtų per drąsu teigti, kad Valius bus turėjęs tiesioginės įtakos Akstinui ir Remeikai. Jo kūrybinis pasaulis tačiau, kaupia savyje tuos lietuvių meno bruožus, kuriuos Henrikas Nagys aptarė kaip "lyrišką kontempliaciją", išaugusią iš mistiškos meilės gamtai ir žmogui ir ta pasaulėjauta yra artima kiekvienam lietuviui. Antra vertus, Valius dėstė Freiburgo "Ecole des Arts et Metiers", kai tie du jaunuoliai - Akstinas ir Remeika - ten studijavo.

Trumpai pažuvojęs Montrealyje, Valius persikėlė į Toronto ir ten išgyveno iki mirties.

Telesforas Valius yra neabejotinai stambi figūra lietuvių meno pasaulyje. Jis yra susilaukęs pripažinimo tiek šiame kontinente, tiek Europoje ir kitur, ir yra surengęs daug parodų svarbioje meno galerijose ir institutuose. Jo darbai randasi ir muziejuose, ir privačiuose rinkiniuose. Jis yra gavęs daug premijų. Kūrybingumas neapleido jo iki pat mirties, ir kai jis jau buvo senai pasiekęs pilną subrendimą.

Valius buvo taip pat puikus mokytojas ir dėstytojas, išskirtino širdingumo ir paslaugumo žmogus. Visad pasirodęs padėti draugams, jis taip pat niekada nepamiršo tédavo laiko ir darbo lietuviškiems reikalams.

Taip, likimas išrauna iš mūsų tarpo pačius šviesiausius ir gabiausius. Bet lieka jų kūrybinis krautis. Jų dvasios palikimas. Ir jis liks gyvas mūmyse, kol būsim gyvi.

Trys veidai, trys menininkai tepuko ir grafikos pagalba bandė išsakyti savo sielos pasaulį. Savo kūryba skaidrino mūsų buitį ir leido mums didžiulius priešsvetumus.

Man rodos, kad prisimindami juos, pradėdami Lietuvos dienų iškilmes, šios kaktios parodos atidarymui, mes elgiamės protingai ir gerai. Sunkiuose bandymuose kuriuos išgyvena mūsų tauta, jos gyvastis priklauso nuo visų lietuvių /šlapus ir anapus/ sugebėjimo išlikti kūrybiškai gajais ir pajėgiais.

Akstinas, Remeika, Valius - trys peranksti mus palikę kūrėjai, gražina mums atsiminimus, kaip kūrėsi išeivių kolonijos. Bet taip pat jie ragina mus ugdyti priaugančiose kartose /juos palaikiusi troškima/ siekti aukštumų.
1982 m. Montreal, Que.



Vytautas Remeika — Trys draugai (aliejus)

Telesforas Valius — Kelionės piešinys



IS LIETUVIŠKO ŠVIETIMO ISTORIJS

PIRMOJI LIETUVIŲ MOKYTOJŲ SEMINARIJA

2.

Daug pasako apie Rytų Prūsijos tuolaikines mokyklas išlikęs paveikslas. Iš jo matyti, kad tame pačiame kambaryje, kuriame gyveno vadinamas mokytojas, yra ir mokykla. Už dviejų ilgų stalų sėdi vaikai: vienoje pusėje berniukai, o kitoje - mergaitės. Tvarokos ir drausmės trūksta. Vienas berniukas lenda po stalu, kitas stengiasi sugriebti mergaitę už plaukų. Akiniuotas mokytojas siuva kelnes, šalia jo gulį katinas. Kambaryje binzinėja vištos, krypčioja antys. Prie mokytojo stovi berniukas ir skaito. Kairėje kitas mokinis klūpo ant žirnių. Vadinasi, atlieka bausmę. Kitoje kambario pusėje darbuojasi mokytojo šeima, jauniausias jo vaikas verkia lopšyje. Mokslo įrankių nematyti. Prie mokytojo gulį žirkklės, rykštė ir tabako kapšas.

Kartą po laidotuvių Kristiankiemio kaimo valstiečiai paklausė savo mokytojo L., ar Jeruzalė yra danguje, ar žemėje? Mokytojas nežinojo, kaip atsakyti. Tik paklausęs kunigo, paaiškino savo kaimynams, kad ji yra prieš saulėtę. Todėl nenuostabu, kad, baigę tokių mokytojų vadovaujamą mokyklą, vaikai negalėjo suprasti, jog iš 8 ar 8 metų 4 lieka 4, arba, kad du kartus 4 yra 8, arba 4 karti 4 yra 16.

Žinoma, buvo ir tvarkingų mokyklų. Lietuvių atžalos pradėjo mokytis iš Martyno Mažvydo "Katekizmo" elementariaus. Vėliau mokėsi iš Baltramiejaus Vilento ir Jono Brekuno raštų. Šios knygos suvaidino svarbų vaidmenį Prūsijos lietuvių švietimo istorijoje.

1792 m. išėjo speciali knyga lietuvių kalba "pamokslas šulmistras". Joje mokytojai rado daug naudingų metodinių nurodymų. Po 14 metų pasirodė vadovėlis "Kūdikių prietelius", tačiau jo nebeužteko visiems mokiniams. Todėl ir po to ilgą laiką mokyklose vaikai kalė biblijas, katekizmus, giesmynus ir kitas religinio turinio knygas.

Ilgokai vienas pradinės mokyklos administravimo valdžia (jos vadinosi karališkos), kitas -- bažnyčios (vadinosi bažnytinės), ir trečias -- dvarininkai. Šiose pusiauprivačiose mokyklose mokslas vėliau prasidėdavo ir anksčiau baigdavosi, nes baudžiauninkų vaikai turėjo ganyti ar kitą darbą dirbti.

1737 m. Rytų Prūsijos vyriausybė visas mokyklas priėmė savo žinion, 7-14 metų amžiaus vaikams mokslą paskelbė privalomą, suregulavo mokytojų atlyginimą, pasirūpino, kad kiekvienas gautų nemokamą butą, kurą, du vežimus šieno ir šiaudų vienai karvei ir veršui išlaikyti, 4 psli.

vieną margą dirbamos žemės ir sklypelį daržovėms auginti, leido laikyti karvę, veršį, pora kiaulių ir keletą naminių paukščių. Įpareigojo bažnyčias kasmet išmokėti iš savo kasos po 4 dolerius. Gaudavo "trupinių" ir nuo įvairių bažnytinių apeigų. Tačiau mokytojų kvalifikacija nepasirūpino. Ir toliau kaimuose mokytojų buvo mažo išsilavinimo amatininkai. Mokyklų įstatyme be kita ko buvo pasakyta: "Jei mokytojas amatininkas, tai jis gali save išmaitinti, jei jis amato nemoka, tai šešias savaites per rugiapjūtę gali eiti uždarbiauti".

Ilgainiui Prūsijos valdžia į lietuviškas mokyklas pradėjo skirti kolonistus. Jiems teikė įvairių lengvatų bei privilegijų. Pagaliau 1738 m. išleido potvarkį, draudžiantį vietos kilmės amatininkams verstis amatais, o drauge ir mokyti vaikus Prūsų Lietuvoje. Aiškino, kad lietuviai savavališkai amatininkauja, nes dar kryžiuočių valdymo laikais tai daryti jiems buvo uždrausta.

1739 m. valdžia įsakė lietuvių mokyklose dėstyti vokiečių kalbą, "kad lietuviai prie šios kalbos būtų iš jaunystės pratinami ir galėtų iš vokiečių pamokslų ir knygų pasimokyti".

XVIII amžiaus viduryje Rytų Prūsijoje veikė 1700 kaimo mokyklų, iš jų tik 400 buvo vokiškos. Bet vadinamose lietuviškose mokyklose mokytojų dar amatininkai, kurie silpnai mokėjo lietuvių kalbą, o buvo ir visai jos nemokančių. Kuo toliau, tuo sunkiau darėsi lietuviams mokytis savo priaugančią kartą.

Pažangesni tėvai daug kur kreipėsi, reikalavo, kad vaikus mokytų kvalifikuoti mokytojai. Buvo jau parengtas projektas įsteigti Tilžėje lietuvių mokytojų seminariją, bet karas su Prancūzija sutrukdė įgyvendinti šiuos planus.

Užėmus Prancūzų armijai Berlyną, Frydrichas Vilhelmas III išnešė kudašių į tolimą Vokietijos valdomą užkampį Klaipėdą ir paskelbė ją laikinąja Prūsijos sostine. Šiandien prie Danės upės stovintis baltas Statybos tresto administracinis pastatas (Danės g. 17) 1806--1809 m. buvo karališkos poros -- Frydricho Vilhelmo III ir jo žmonos Luizos -- rezidencija. Del susidėjusių aplinkybių karalius buvo priverstas švelniau elgtis su vietos kilmės gyventojais, daryti kai kurių reformų. Klaipėdoje išleido įsaką dėl baudžiaunos panaikinimo.

Lietuviai, pajutę, kad Prūsijos valdovai darosi sukalbesni, kreipėsi į Luizą, prašydami įsteigti mokytojų seminariją, kurioje būtų rengiami lietuvių mokykloms mokytojai, nes dabar mokytojų amatininkai maža naudos duoda. Luiza patenkino jų prašymą ir parūpino tam reikalui lėšų. Monarchės valios vykdytojai, jau po jos mirties (mirė

1810 m.), iš Aukštųjų Kumečių dvaro, buvusio tarp Gumbinės ir Įsrūčio, prie Pisos upės už 24000 aukso markių pirko 24 prūsiškus margus (apie 6 hektarus) žemės su dideliu senu parku ir dviejų aukštų gyvenamam namu. Visa toji apylinkė tada dar buvo lietuviška. Savo geradarės atminčiai mūsų tautiečiai vietovę pavadino Karaliene. 1811 m. rugpjūčio 5 d. joje pradėjo veikti norminis auklėjimo institutas, iš kurio išaugo pirmoji lietuvių seminarija. Pirmasis šios įstaigos vadovas buvo vyr. mokyklų patarėjas Karlas Augustas Celeris (Zeller).

Tuometinė spauda rašė, kad pirmaisiais metais į tą institutą iš lietuviškų šeimų buvo priimti 25 našlaičiai bei neturtingųjų valstiečių vaikai. Visi jie išlaikyti ir mokytis valdžios lėšomis.

Tikėtasi toje mokytojų ir auklėjimo įstaigoje per trumpą laiką parengti reikiamą skaičių lietuvių mokytojų. Tačiau per pirmuosius veiklos šešerius metus pavyko išleisti vos 7 kaimo švietėjus. Jaunuoliai, stodami į šią mokyklą, išai pasizadėdavo būti liaudies mokyklų mokytoais, o po įžegnotuvių (jaunuolių įjungimo į protestantų bažnyčią apeigų) atsisakydavo mokytojauti kaime. Antra vertus, baigę institutą, jie dar negalėjo dirbti mokytojais, nes buvo per jauni. Netraukė pedagoginis darbas dar ir todėl, kad iš mokytojų atlyginimo sunku buvo išsiversti.

1817 m. liepos 5 d. institute mokslas pertvarkytas pagal mokinių amžių ir žinias. Parengiamoje grupėje mokėsi 11-16 metų vaikai, o pedagoginėje -- 17-20 metų jaunuoliai. Sėkmingai išlaikę parengiamąją programą, mokiniai kelti į pedagoginę grupę. Joje rengti mokytojai. Viena ir kita grupė turėjo po 25 auklėtinius, programą išeidavo per trejus metus. Po to buvo komplektuojama nauja laida. Tais metais ši mokytojų įstaiga pavadinta mokytojų seminarija.

Norinčių mokytis buvo labai daug. Visų prašymų negalėjo patenkinti. 1818 m. seminarijos vadovybė paskelbė spaudoje, kad neturi laisvų vietų, naujus mokinius žadėjo priimti tik po pusantrų metų. Be to, informavo, kad valdžios lėšomis išlaikys tik 18 seminaristų. Visi kiti turės mokėti austatytą mokesį. Seminaristų sudėtis pradėjo keistis. Stoję mokytis daugiau turtingesnių tėvų vaikai, nes nepasiturinčių nepajėgė mokėti įvestų mokesčių.

Laikui bėgant bažnytinių mokyklų mokytojai buvo įpareigoti kasmet parengti po vieną mokinį į seminarijos aukštesnę pakopą. 1829 m. parengiamoji grupė seminarijoje likviduota, nes jau galima buvo sukomplektuoti naują seminaristų laidą iš bažnytinių mokyklų auklėtinių. Tais metais mokinių skaičius padidintas iki 60, į seminariją pradėta priimti ir vokiečių kilmės jaunuolius, mokančius lietuviškai. XIX amžiaus viduryje seminarijoje jau veikė ir vokiečių grupė.

/ bus daugiau/

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IŠ PADANGĖS MIELOS

/IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE/

AZARBEIDŽANE LIETUVIŲ AUTORIŲ KŪRYBA

Vagif Arzumano'as, išmokęs lietuvių kalbą, jau dešimtį metų verčia lietuvių autorių kūrinį į azarbeidžanę kalbą. Žurnaluose ir knygomis jis yra patiekęs Mieželaičio, Grušo, Baltušio, Bubnio, Bulotos, Rudoko, Gedos ir kt. autorių kūrinių.

Neseniai pasirodė jo parašyta lietuvių apsakymų antologija, 276 psl. apimties. Joje yra 17 -kos lietuvių prozininkų kūriniai, pradedant V. Krėve, po to A. Vienuolio, P. Cvirkos, A. Venclovos, J. Baltušio, J. Avyžiaus, J. Grušo, V. Bubnio, M. Sluckio, L. Jasinevičiaus ir kt. apsakymai.

Tai pirmoji tokia antologija Azarbeidžane. Vertėjo parašyta įžanga ir patiekta autorių biografijos su nuotraukomis.

NAMO LIKIMAS

Vilniaus gyventojai rašė "Tiesos" redakcijai, kad iš vieno namo turėjo išsikelti gyventojai, nes tas namas buvo paskirtas nugriovimui, projektuojant netoliese naujas statybas.

Po kelių dienų tame ištuštėjusiame name ėmė kaukėti kirviai, zysti pjūklai. Nešė iš jų kas ką galėjo - tai duris, langų rėmus ar ir lentgalius. Po kelių savaičių butų vietoje liko tik namo griaučiai ir krūvų krūvos šiukšlių, kurios atsirado iš kaimynų "dosnumo". Pradėjo po tas krūvas valkatauti šunys ir katės. Vieną vakarą ten pakilo gaisras ir viskas sudegė.

Dabar, sako, viskas suginta, išvalyta ir jo vietoje stovi naujas, baltas namas. Autorė siūlo, kad tokie palikti namai turėtų būti aptverti tvora ir pakalami jų langai, o ne paversti šiukšlių sandėliais. Kitose vietose, kur tokie namai nesudegė, mačiusi juos pilnus šiukšlių tebestovintius.

O kur žmonės gaus tada rėmų, durų, lentų ir kitų reikalingų dalių? Turbūt, ne iš gero taip lupinėja. Tad nors pasinaudos, kol pastatys ką geresnio.

PAMINĖTAS KOMP. JUOZAS PAKALNIS

Muzikas Juozas Pakalnis /1912 - 1948/ gimė Šiaulių apskr. 1930 m. baigė Klaipėdos Muzikos Mokyklą fletos specialistu. Grojo ir mokė Kauno Valstybinės Operos orkestre iki 1938 m.

Kompozicijos ir dirigavimo mokėsi Leipcoigo Konser-

vatorijoje ir pas muz. J. Gruodį.

Jis sukūrė baletą "Sužadėtinė", simfoninę poemą "Lituanika", "Legenda", 2 uvertiūras - "Romatiškąją" ir "Herojiškąją". Įvairiems styginiams ir pučiamiesiems instrumentams kūrinių.

Spaudoje buvo paminėta jo 70 metų gimimo sukaktis.

ŠIAULIAI PASIŽYMI DVRATININKAIS

Pernai buvo atidarytas takas dviratininkams Šiauliuose. Būčiai, įrengtos aikštelės vaikams mokytis važinėti dviračiu bei pramogų aikštė paaugliams. Šiauliečiai labai pamėgo dviratį, kurį naudoja transportui, sportui, turizmui bei sveikatingumo priemonėi.

Šiauliuose vyksta nemaža įvairių dviračių sporto varžybų. Buvo pravesta dviračių populiarinimo mėnuo ir planuojama plėsti dviračio transporto takų tinklą.

Kūno Kultūros ir Sporto Komitetas, pasinaudodamas šiauliečių patyrimu, rekomendavo paskleisti dviračių naudojimą kituose Lietuvos miestuose, rajonų centruose, gyvenvietėse.

"LĖLĖS" TEATRAS SUOMIJOJE

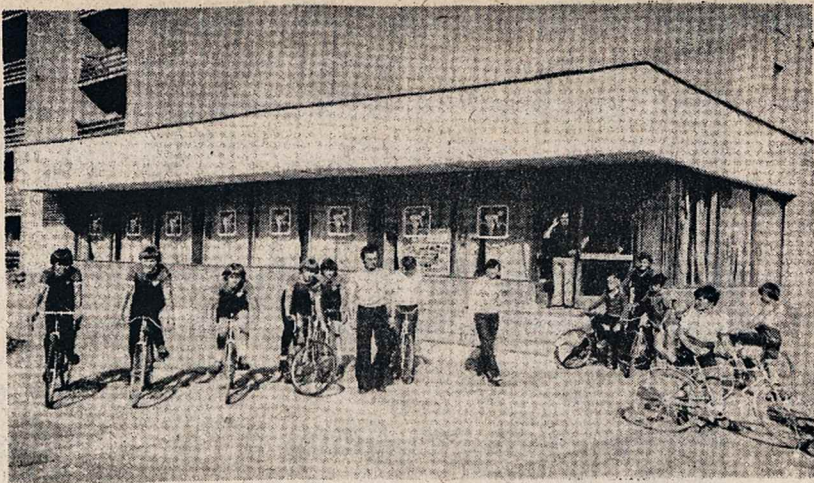
Vilniuje veikia lietuvių marijonečių-lėlių teatrą "Lėlė", pasižymėjęs ir už Lietuvos ribų savo geru apipavidalinimu.

Mėnesį laiko gastroliavo Suomijoje, aplankydami 20 miestų. Pagrindinis veiklas buvo V. Palčinskaitės pjesė "Balti kaminkrėčio sapnai", sukurta Anderseno pasakų motyvais. Muziką sukūrė T. Makačinas, o dekoracijas piešė kažkodėl leningradietė. Antrasis programoje veiklas - S. Michalkovo "Trys paršiukai".

Norint būti originaliu teatru, vertėjo įjungti bent porą lietuvių liaudies pasakų.

NELEIDŽIA PASIDŽIAUGTI

Amerikiečių laikraštis įdėjo žinutę rugsėjo mėnesio pabaigoje, kad po futbolo rungtynių tarp Vilniaus Žalgirio komandos ir Syhinnik komandos iš Jaroslavo/180 m. nuo Maskvos/, keltas tūkstančių lietuvių žygiavo Viln aus gatvėmis džiaugsminga dainuodami, kol policija juos išvaikė. Kas gi užkliuvo? Kas būtų, jeigu rusų komanda būtų laimėjusi ir Vilniaus rusai žygiuotų gatvėmis dainuodami???



Šiaulių miesto vaikai dviratininkai ruošiasi varžyboms



Šiaulių miesto gatvėse pažymėti dviratininkams takai

POPIERIUS PINIGŲ GAMYBAI

Inflacijos ir depresijos metu vyriausybės ir žmonių kalbos daugiausia sukasi apie pinigus ir jų reikšmę ūkiškame gyvenime: vyriausybė skundžiasi, kad jų trūksta biudžeto subalansavimui, žmonės skundžiasi realiųjų pajamų sumažėjimu, kainų kilimu, nedarbo padidėjimu ir t. t. Atrodytų, kad krašte pakankamai pagaminama popierio ir jo užtektų dolerių spausdinimui ir dar liktų maudymosi kostiumų gamybai. Popierius paverstas pinigų esmėje yra toks pat daiktas, kaip ir kiti daiktai, bet kada popierio gabalas paverčiamas mokėjimo priemone, vertės matu, lygiai kaip metras matavimui kilometro, tada jis įgyja jau kitą prasmę. Jeigu gamta ar žmogus nesukurtų gėrybių, tai nereikėtų jų dalinant, vartoti ir matų, šiuo atveju pinigų - kokie jie būtų: auksiniai ar popieriniai.

Paliekant nuošaliai sudėtingą pinigų reikšmės teoriją mūsų ūkiškame gyvenime, grįžkime prie pinigams spausdinti popierio gamybos.

Sakoma, kad 1907 m. leidžiant Amerikos vyriausybei rinkti auksines monetas 10 ir 20 dolerių vertės, prez. Teodor Roosevelt sutiko, kad jose būtų išieistas šūkis: "In God we trust", nes šių žodžių įgraviravimas užėmė nemažai vietos šio kilnaus šūko išmetimu iš auksinių pinigų publika buvo nepatenkinta, nes jai atrodė, kad jis geriau tinka auksinėms monetoms negu popieriniams pinigams. Tačiau auksiniams pinigams pranykus iš apyvartos, o popierinio dolerio vertė pradėjus kilti, žmonės apie tą šūkį labai greit pamiršo.

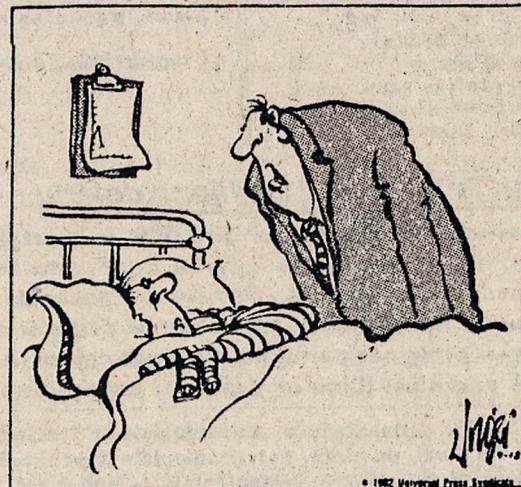
Kol popierius išrikiavo į auksinių ir sidabrinų pinigų eilę praėjo apie 18 šimtų metų nuo jo išradimo. Nurodoma, kad popierį išrado kiniečiai 105 m. pr. Kr. ir jo gamyba buvo Kinijos imperatorių rūmų paslaptis. Šią paslaptį pavyko sužinoti iš kiniečių karo belaisvių tik praėjus 750 metų.

Popieriaus gamyba vystėsi labai lėtai, Vilniuje pirmasis popieriaus fabrikas buvo įsteigtas tik 1524 m. Amerikoje dar vėliau - gavus tik nepriklausomybę. Čia buvo paplitę Anglijos svarai ir ispaniškos pezos.

Amerikai atsiskyrus nuo Anglijos, pirmieji sidabriniai doleriai buvo išieisti 1794 m. Auksinės monetos pasirodė 1849 m., apie kurias gauda Lietuvoje paleido žydai biznierių gundydami lietuvius važiuoti į Ameriką, nes už važiuojančiųjų nuvežimą jie padarydavo nemažą pelną. Nepaėjus nė 20 metų nuo auksinių dolerių pasirodymo, Pensylvanijos anglų kasyklose 1866 m. anglis kasė jau apie 70 dzūkų.

Pinigams spausdinti popieriaus gamyba yra sudėtinga ir nepigi, todėl nevieni fabrikai gali ją pagaminti. Jau 1801 m. doleriams spausdinti popierius gamina "Crane" kompanija, kuri jo gamybos paslaptį labai saugojo, kad nepatektų į nepageidaujamas rankas. Rinkoje pasirodžius padirbtiems do-

KREIVI VEIDRODŽIAI



Aš nenoriu jūsų varginti, bet mano žmona siuntė sužinoti ar ji išlaikė vairavimo egzaminą?

PO VIEŠNAGĖS

(Eleginės nuotaikos)

Nuskridom prie Juodosios jūros,
Kur Vytautas žirgą girdė;
Dabar saulėje kaista skūros
Ir "katiušų" drobės mirga.

Mums aprodė ir Taškentą,
Ir teatrus prie Uralo,
Ten linksmybėms per adventą
Žavi folkloras vasalo.

Lenino taikos medalį
Mums žadėjo prie Baikalo,
Tik gulaguos vergų dalį
Neparodė už Uralo.

Prie Lenino mauzoliejaus
Po gėlę gavom raudoną,
Prie Puškino koliziejais
Tiktai keiksmų leksikoną.

Kur besuktumei spaktyvą:
Maskvoj, Vilniuj, Rygoj, Soč i,
Tu matys' detektyvą -
Mongolišką plačią nosį.

Dėl visų grožybių šitų
Reikia garbinti jų idėją,
Kad "Gimtam Krašte" rašytų,
Kaip tu gyrei pavergėją.

Poet Grafoman Najat

PIRMASIS PARAŠIUTINIS ŠUOLIS LIETUVOJE

Mūsų karo aviacijos parašutai atsirado tik 1927 m. Iki to laiko lakūnai skraidė be šios apsaugos priemonės. Įsigijus vokiškus "Heineke" ir itališkus "Salvatore" parašutus, 1928 m. buvo ryžtasi atlikti pirmąjį šuolį. Sausio 26 d. Kauno aerodrome šuolį iš lėktuvo atliko oro žvalgas Morkus. Šuolis iš 600 m. aukščio pavyko sėkmingai.

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS LAKŪNAI UŽSIENYJE

Didžiausias nepriklausomos Lietuvos karo aviacijos pasirodymas užsienyje, vadovaujant pačiam karo aviacijos viršininkui brig. gen. Gustaičiui, buvo 1934 metais. Tada buvo apskrista aplink Europą ir aplankyta daugelio Europos valstybių sostinės: Kaunas - Stokholmas, Kopenhaga, Amsterdamas - Briuselis - Londonas - Paryžius - Marselis - Roma - Viena - Praga - Budapeštas - Bukareštas - Kijevas - Maskva - Kaunas.

Šiuo maršrutu buvo nuskręsta apie 10.000 kilometrų. /iš "Nidos" Kalendoriaus/



leriams, jie labai greitai susekami vien tik ištyrus jų popierių. Jo gamybai vartojami medvilniniai ir lininiai skudurai, ir juos praimant šilko ir kitų medžiagų tam tikrą kiekį, apie kurių proporciją niekas nežino. Sugadinti popieriaus lakštai tuojau sumalami ir panaudojami kaip žaliava tolimesnei gamybai. Pagamintus lakštus iš fabriko išgabena valdžios sunkvežimiai į "Bureau of Engraving and Printing" sandėlius, kad apsaugojus nuo vagysčių. Dolerinio popieriaus gamyba siekia 80 mil. dol. per metus. Tokį pat popierių pinigų spausdinimui vartoja ir kairie Pietų Amerikos kraštai, bet tai laikoma paslapyje, kad apsaugojus nuo pinigų padirbimo.

Didžiojoje Lietuvos kunigaikštijoje buvo vartojamos sidabrinės monetos, paplitusios XIV a. pabaigoje, kurias lietuviai vadindavo "pinigėliais". XVI a. pasirodė denaras, įgijęs "dvilekio" vardą. Caristinės okupacijos metu išgalėjo rusiški rubliai.

Atgavus Lietuvai nepriklausomybę, Steigiamojo Seimo buvo priimtas piniginio vieneto "Lito" įstatymas. Lita rinkoje pasirodė 1922 m. spalio 1 d. pakeisdami vokiečių paliktas markes. Pirmieji popieriniai pinigai buvo atspausdinti Berlyne ir tik 1924 m. jie pradėti spausdinti Anglijoje po 300 ir 1000 lt. banknotai. Pinigų emisija buvo pavesta Lietuvos Bankui, kurią jie tvarkė iki pat okupacijos dienų, kada bolševikai litus išėmė iš apyvartos 1941 metais.

P. Indreika
5 psl.



JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLICS ANONYMUS)
GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ
TREČIADIENĮ, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.
8 val. vakaro.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);
Henrikui N.: 277-7868; Dainiui L.: 768-9606;
Donaldui D.: 661-1733.



TONY
PHOTO
STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS
2540 rue SHERBROOKE, E.

MONTREAL, P.Q. H2K 1E9

525-8971

CFMB

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11.30 IKI 12 VAL. NAKTIES

Programos vedėjas: L. STANKEVIČIUS
1053 Albanel Cr. Duvernay, P.Q. Tel.: 669-8834

Tauoik ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

11 % už 90 dienų term. ind.	
11 % už 6 mėn. term. ind.	
12 % už 1 metų term. ind.	
12 % už pensijų planą	
12 % už namų planą	
11 % už specialias taup. sask.	
11 % už taupymo sask.	
6 % už čekių sask.	

IMA:

už asm. paskolas nuo 17 1/2 %
už mortgicijus nuo 15 3/4 %

AKTYVAI virš 31 milijono dolerių

Asmeninės paskolos duodame iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723
ir 532-1149
Toronto, Ontario
M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10-3	90 dienų termin. indėlius 12 %
Antradieniais 10-3	180-185 d. termin. ind. 12 %
Trečiadieniais uždaryta	termin. indėlius 1 metų 12 1/2 %
Ketvirtadieniais 10-8	pensijų s-tą 11 %
Penktadieniais 10-8	spec. taup. s-tą 11 %
Šeštadieniais 9-1	taupomąją s-tą 11 %
Sekundadieniais 9.30-1	depozitų-čekių s-tą 6 %
	DUODA PASKOLAS:
	asmenines nuo 18 %
	mortgicijus nuo 16 3/4 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Par-duodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

GERA ŽINIA LITUANISTINIŲ KURSŲ LANKYTOJAMS

Toronto gimnazijų mo-kiniai už Lituaništinę Kursų lankymą, pristatę gimnazijų raštus-kursams lankyti lei-dimą, neturės mokėti mokes-čio.

Už mokinius, gyvenančius už Toronto ribų, kursai ban-dys sumokėti visą mokesť iš lietuviškųjų pajamų.

Mokslas prasideda SPA-LIO 5 d.

Tenelika nė vieno jau-nuolio-lės, nepasinaudojan-čių šiais kursais!

"LN" MOTERŲ BŪRELIO KULTŪRINĖ POPIETĖ

Š. m. spalio 3 d., sekmdie-nio Popietė, kurią suorgani-zavo Lietuvių Namų Moterų Būrelis sutraukė nemažą klausytojų būrį. Prelegentė-pasižymėjusi žurnalistė-rašytoja Aurelija Balašaitienė. Paskaitos tema — trijų generacijų skirtumai lietu-viškame gyvenime.

Po paskaitos, meninėje da-lyje pasirodė LN Moterų Dainos Šešetukas, vadovu-jant muz. Darįjais Deksnyste-Powell, parodęs malonią pa-žangą.

Kavutė užbaigė įdomią ir gerai suorganizuotą Popietę.

• Dail. Alfonso DARGIO pa-rodą įvyks SPALIO 16-17 d.d. Prisikėlimo Parapijos Pa-rodų salėje. Atidarymas — SPALIO 16 d., 4 val. p.p.

Parodą globoja KKK Moterų D-jos Prisikėlimo Parapijos Skyrius.

KOKIA JAUNYSTĖ BE SKAUTAVIMO?

Gerokai skurdi, galėtume pasakyti, pasiklausę mūsų vaikų, paauglių ir jau su-augusiųjų atsiminimų.

Užsiėmimai ir dar-bai suelgose, vasaros metu, o dažnai ir žiemos stovyklo-se pasiekia savo viršūnę ir dar labiau sujungia su gamta, su žmogiškumo ir tautiškumo idealais nepamirštamų draugų-brolių ir sesių tarpe.

Tegul visas jaunimas už-sirašo į skautų-čių eilės. Tuntininkai teikia visas in-formacijas: v. s. Liuda GED-VILIENĖ, tel: 439-7888 ir ps. Linas SAPLYS, tel: 925-0090.

• Sol. S. ŽIEMELETĖ, grįžusi iš sėkmingų gastrolų Australijoje, koncertavo Rochester, JAV, spalio 2 d., akomponuojant muz. Jonui GOVĖDUI. Koncertą rengė Apylinkės Lietuvių Bendruo-menės Choras.

JAU PLANUOJAMOS VASAROS STOVYKLOS

Prisikėlimo Parapijos Komitetas planuoja ateinan-čią vasarą 2-jų savaitių sto-vyklą nemokantiems lietuviš-ka ir 2-jų savaitių tik lietu-viškai kalbantiems, kuriems bus paruošta stipri litua-nistinė programa.

SAVAITRAŠČIO

Nepriklausoma Lietuva

SPAUDOS VAKARAS

RENGIAMAS

Š. m. spalio 23 d., šeštadienį, 6 valandą vakaro,

TORONTO LIETUVIŲ NAMUOSE

1573 Bloor Street W.

PROGRAMOJE: Meno Kolektyvas "AUKURAS" iš Hamiltono

Šokių Muzika "LES & THE MUSIC MASTERS"

Šilta vakarienė ir gaivinantis bufetas

Turtinga loterija

ĮEJIMAS \$6.00 asmeniui

RENGĖJAI

st.catharines

• VYNIUOGIŲ ŠVENTĖ, ir D DYS PARADAS įvyko rugsėjo pabaigoje. Lietuvius gražiai atstovavo mūsų MISS LITHUANIAN COMMUNITY - R a s a ZUBRČKAITĖ.

• KLB KRAŠTO TARYBOS suvažiavime, įvykusiame š. m. rugsėjo 25-26 d.d. To-ronte, dalyvavo du mūsų Bendruomenės atstovai: Antanas GVERZDYS ir Steponas ŠETKUS.

Abu mūsų šie vyrai prisidėjo prie bendrų svarsty-bų šioje darbingoje 1982 m. sesijoje. Jų mąnymu- visa suvažiavimo eiga buvo gerai ir sumaniai pravesta.

• BROCK UNIVERSITETAS vėl prašo LIETUVIŲ MOKS-LININKŲ KNYGŲ — veikalų, nes yra smarkiai sumažin-tas U-to biudžetas. Pa-rėmdami šį Universitetą, galime prisidėti prie Lie-tuvos vardo garsinimo.

• MŪSŲ PAVERTGŲ TAUTŲ ORGANIZACIJA pastekė dar vieną savo egzistencijos lai-mėjimą. Ji Miesto Taryboje užbloko sovietų a-gentų mėginimą pravesti nusiginklavimo propagandos triuką: nusiginklavi-mą Ame-rikai, tik ne Sovietų Rusi-jai.

Rugsėjo 13 d. buvo tei-siškai įrodyta, kad Miesto Taryba neturi net teisės to-kius dalykus svarstyti. Įro-dymą-memorandumą paruo-sė du organizacijos nariai: dr. Victor Pic, čekoslovakas bei dr. Jurgis Dreifelds-lat-vius. Miesto Tarybos posė-dyje memorandumą pristatė ir jį apgynė Nicolas Mezes,

buvęs Vengrijos parlamento narys, dabartinis Organi-zacijos p-kas/sekretorius yra lietuvis/.

Kor.



ottawa

SVARBU ŽINOTI APIE OTTAWOS BIBLIOTEKĄ

Iš National Library of Canada, Multilingual Biblio-service skyriaus, kuriame dir-ba lietuvė Regina D. Čepo-n-kus, pranešama, kad yra la-bai svarbu, jog Kanados lie-tuviai susidomėtų ir pasis-kolintų lietuviškų knygų iš miestų bibliotekų. "Lietuviai galėtų padėti padidinti ir su-stiprinti mūsų kolekci-ją Ka-nados Valstybinėje Bibliote-koje, jeigu jie tik kreiptųsi į savo miesto biblioteką, kuri tada mūsų paprašys pasko-linti lietuviškų knygų. Mūsų kolekci-joje dabar yra apie 1.000 pavadinimų knygų /2 ar 3 kopijos kiekvienos/ ir jei bus pareikalavimas, tai mes gausim pinigų nupirkti daugiau naujų knygų.

Nuo 1979 m. mūsų aptar-navimo skyrius yra pasiun-tęs 1.125 knygas į kai kurias Kanados bibliotekas. Šiais metais pareikalavimas siekia tik 150 knygų visai Kanadai! Montrealio lietuviai tuo reikalu gali skambinti Ms. Carmen Catelli, Chief Lib-rarian, Montreal City Libra-ry, 872-5923."

Daugiau žinių galima gau-ti pas Reginą D. Čeponkus tel./819/ 997-9930 arba ra-sant Multilingual Biblioser-vice, National Library, 395 Wellington St., Ottawa, Ont., K1A 0N4.

NEDELSKIME SU'N' L' PRENUMERATA
IŠSIŪSKIME DAR ŠIANDIEN METINĘ PRENUMERATĄ

MALONI IR ORIGINALI IŠVYKA

Ottawos Lietuvių Jaunimo Sąjungos skyrius rugsėjo 17 d. buvo suorganizavęs įdo-mų subuvimą-išvyką Otta-wos upe. Diena prasidėjo tinklinio žaidynėmis Lisgar Kolegijoje.

Vakarp, apie 70 lietuvių, daugiausia jaunimo, linksmi-nosi šokdami, dainuodami ir gurdėnodami ant laivo denio, plaukiant Ottawos upe.

Dalyvių tarpe, be vietinių otaviškių, atvyko ir svečių iš Toronto, Cleveland'o ir net iš Venezuelos.

Atnaujintos pažintys, už-simezgė draugystės. Lai-mėję tinklinį, atžymėjo savo pergalę šampano tostų.

Reikia pasveikinti Otta-wos organizatorius už įdo-mią išvyką ir atmintiną va-karą.

D.R.

PAGERBTI MIRUSIEJI KANADOS LIETUVIŲ FONDE

Didį skausmą pergyvenančiai Liudai DAUNIENEI, ne-tekus mylimos Mamos M. PETRAVIČIENĖS — už kelių die-nų ir savo brangaus vyro inž. Petro DAUNIO, ją užjau-s-dami, draugai, giminės ir pažįstami, vietoje gėlių, auko-jo Kanados Lietuvių Fondui: \$40, — V. ir L. Plečkaičiai; po \$30, — J. ir D. Daniai, dr. J. Rimšaitė; po \$20, — S. ir A. Danaičiai, A. ir A. Paškevičiai, V. ir I. Priščeponkos, K. ir B. Vilčinskai; po \$15, — Sofija Bilevičius, dr. M. Ramū-nas, A. ir K. Poviloniai, S. ir V. Balsevičiai, V. ir V. Ra-džiai, S. ir G. Mitalai; po \$10, — K. ir J. Augaičiai, R. ir B. Čeponkus, E. ir T. Šiurnos, Barbara Brown, dr. A. A. Jukus, A. ir K. Gudžiūnai, Albina Šimanskis, Anelė Tamulevičius, A. ir A. Tamošaičiai, N. ir V. Trečiokai; po \$5, — Paulė Ance-vičius, I. Giriūnas, A. ir J. Buivydai, A. ir J. Morkūnai, D. ir G. Procūta, Rūta Šiulytė.

KLFondas nuoširdžiai užjaučia dukrą-žmoną Liu-dą Daunienę ir linki stiprybės liūdesio valandose.

Padėka visiems aukojusiems.

KLF

APDRAUDA INSURANCE

333-1121 Walter Dauglis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.

Visų rūšių drauda • VALTERIS DREŠERIS
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

1982 metais numatytos EKSKURSIJOS VILNIUS IR KITI EUROPOS MIESTAI

GEGUŽĖS 26	RUGPJŪČIO 11
BIRŽELIO 16	RUGSĖJO 1
LIEPOS 8	RUGSĖJO 29
LIEPOS 22	

Galima važiuoti vienai arba dviem savaitėmis grupėje, arba pavieniui.

Smulkesnių žinių teirautis žemiau nurodytu adresu ir telefonu.

V. Bačėnas

1551 Bloor St. W.
TORONTO, Ont.
M6P 1A5

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

Visais kelionių reikalais
bet kur pasaulyje skambinti:

Tel. 533-3531

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

JEIGU GERI IR GALI GERTI — TAVO REIKALAS

JEIGU NORI NUSTOTI — MŪSŲ.

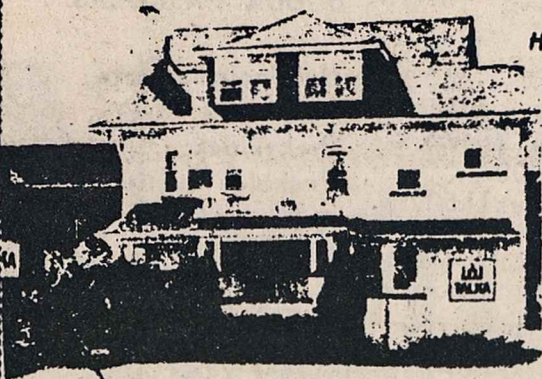
ATEIK Į LIETUVIŲ A A (ALCOHOLIC ANONYMOUS) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ 119 MIMICO AVE. (Royal York Rd. ir Mimico Ave. kampas) TORONTE, 7.30 v.v.

SKAMBINKIT Tel.: 487-5591

hamilton

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavuose namuose —



HAMILTONO LIETUVIŲ
KREDITO
KOOPERATYVAS

TALKA

830 Main St. East
L8M 1L6
Tel.: 544-7125

kviečia visus lietuvius pasinaudoti teikiama paslauga

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santapus 10 1/2%
kasdienines palūkanas
už santapus 10 1/4%
term. depoz. 1 m. 13 1/2%
term. depoz. 3 m. 13%
reg. pensijų fondo 11 1/2%
90 dienų depozitus 13%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 16%
asmeninės paskolas 17 1/2%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais
nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v.p.p. penktadieniais
nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS CHORO KONCERTAS

Parapijos choras spalio 30 d., šeštadienį, rengia savo tradicinį metų koncertą.

Koncerte dalyvauja iš Chicago ir sol. Algirdas BRAZIS, kuris atliks solo ir su Choru partijas. Ši solistą hamiltoniečiai jau labai seniai bėra girdėję. Tai didelio talento ir aukšto lygio solistas-baritonas, kuris eilę metų yra dainavęs ir New York'o Metropolitan operoje. Reikia tikėtis, kad hamiltoniečiai ir apylinkių lietuviai tikrai susidomės šituo neeiliniu koncertu ir savo gausiu dalyvavimu pagerbs mūsų dainos veteraną ir mūsų parapijos choro pasiūventus dainininkus.

Po koncerto bus šokiai, loterijos, laimės staliukai ir kitos įvairenybės.

K. M. Visi, kurie dalyvauja mėnuose vienetoose, jau išitraukė į darbingą ritmą. Gerą naują sezoną!

ŠALPOS FONDO VAJUS

KLB ŠALPOS FONDO Hamiltono Skyrius ir šiais metais paskelbė metinį vajų šalpą. Visi hamiltoniečiai ir apylinkių lietuviai yra kviečiami paremti šį šalpos darbą aukomis. Kada aukų rinkėjai pasibels į jūsų duris ir į jūsų širdis, neatsisakykite paaukoti vieną kitą dolerį šalpai. Parodykite artimo meilę savo tautiečiams ištiktiems nelaimės. Komitetas gauna šimtus laiškų iš Suvalkų Trikampio lietuvių, kurie prašo dėvėtų rūbų. Laukia paramos Vasario 16-tosios Gimnazijoje, laukia tos paramos lietuviškos gimnazijos mokiniai Punske. Mes, čia gyvenantieji, gal nesuprantame jų sunkaus gyvenimo. Todėl paskirdami vieną kitą dolerį prisidėsime savo auka prie šio kilnaus tikslo.

Šalpos Fondo Komitetas taip pat, lėšoms sukelti, ruošia savo tradicinį metinį parngimą, kuris įvyks š. m.

LAPKRIČIO 6 d. Jaunimo Centre. Meninę programą šio baltaus metų išpildys choras AIDAS, vad. muz. D. Deksnytės-Powell. Choras pasirodys pirmą kartą Hamiltone su nauja vadove ir su nauju repertuaru. AIDAS šiam pirmam pasirodymui smarkiai ruošiasi. Be "Aido" vakaro programoje dalyvaus solistė Aldona Laugalienė. Šiame baltuje bus pristatyti lietuviai abiturientai, baigę 12-tą gimnazijos klasę. Visi abiturientai yra kviečiami tuojau užsiregistruoti pas J. PLEINĮ tel: 549-5372.

Po meninės programos bus smagūs šokiai, grojant "Good Time Boys" orkestrui iš Toronto. Šokių metu veiks bufetas ir baras su įvairiais gėrimais, laimei išmėginti bus laimės staliukai ir smulkių laimikių loterija.

Meninės programos pradžia 7:30 v.v.

Rengėjai maloniai kviečia visus gausiai dalyvauti šiame Šalpos Fondo rengime. Malonūs tautiečiai, savo atsilankymu paremsite šalpos darbą ir kartu praleisite vakarą lietuviškoje nuotaikoje.

J. P.

montreal

PASIŽYMĖJO MOKSLE

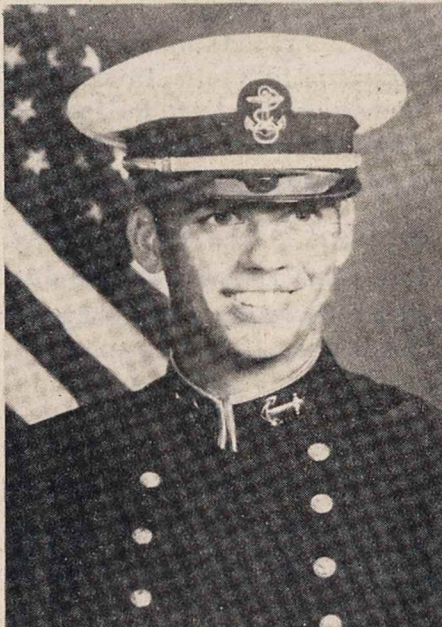
Trys jaunuoliai ypatingai pasižymėjo moksle. Tai vaikaičiai Onos Matulienės ir jos vyro Antano/dabar mirties/ ir vaikai Genovaitės Jean / Matulytės/ ir W. R. Fitzgerald:

William Anthony Fitzgerald, gyv. Warrington, PA, baigė JAV Laivyno Akademiją Annapolis, Maryland valstijoje.

Jis baigė gimnaziją Central Bucks East 1980 m., kur 1978 ir 1979 m. priklausė Soccer Champions ir laimėjo žymenį.

Paruošiamąją Laivyno Mokyklą lankė Naval Acade-

William Anthony Fitzgerald



Lois Marie Fitzgerald



Jean Ona Fitzgerald



my Newport, R.I. Pirmąjį praktikos plaukiojimą atliko Karibuose. Jis pasiryžęs specializuotis erdvių inžinerijoje.

Lois Marie Fitzgerald šiemet baigė cum laude Temple Universitetą, o gimnazijoje pasižymėjo ir sporte, kaip ilgų distancijų bėgikė.

Dabar specializuojasi teisių moksle Emery University School, Atlanta. Čia ji yra paskirta "Resident Director" pareigoms.

Jean Ona Fitzgerald studijuja antrus metus Medicinos Kolegiijoje, Pennsylvania. 1977 m. ji baigė Central Bucks East Gimnaziją su žymenimis ir cum laude Temple Universitetą.

Ketvirtasis šeimos vaikas yra sūnus 13 m., kuris rodo taip pat neeilinius gabumus ir mokosi laimėdamas aukštųjų pagyrimus.

Jean/Genovaitė Matulytė/Fitzgerald iš JAV buvo atvykusi į Montrealį ir viešėjo pas savo motiną Oną Matulienę LaSalle.

Viešnia apsilankė "NL" redakcijoje, kur savo metu talkininkaudavo laikraščio ekspedijai.

PLURIEL POEZIJOS SKAITYMAI PRADEDA NAUJĄ SEZONĄ

SPALIO 18 d., 8 val. v. naujosios patalpos-GALERIE LA MAGIE DE L'ART, 1235 GUY Str. / tel: 766-1595 arba 935-1446/, daugiakultūrės poezijos skaitymo vakarai pradeda naują sezoną. Jame dalyvaus kanadietė-japonė Joy Kogawa, autorė 3-jų didesnių poezijos rinkinių. 1982 m. ji laimėjo pirmosios novelės Books in Canada žymenį.

Sylvie Sicotte yra autorė 5-kių poezijos rinkinių. Ji buvo atžymėta Radio-Canada ANIK varžybose.

PLURIEL programą suorganizavo ir jai vadovauja jaunas lietuvis poetas Raimondas FILIPAVIČIUS.

HAMILTONO AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS CHORAS
RUOŠIA SAVO TRADICINĮ

KONCERTA ~ PASILINKSMINIMĄ ~

Š. M. SPALIO 30 D. ŠEŠTADIENĮ,
Hamiltone.

Jaunimo Centro salėje

Koncerto programą atliks buvęs

New Yorko METROPOLITAIN OPEROS Sol. Alg. BRAZIS

ir AV PARAPIJOS CHORAS,
vadovaujamas muz. D. DEKSNYTĖS-POWELL.

Po koncerto:

šokiai, loterijos ir kitokios įvairenybės.

VISI ESATE MALONIAI KVIEČIAMI DALYVAUTI!

PRADŽIA - 7 val. v.

ĮĖJIMAS - 5 dol.

RENGĖJAI

KAZIMIERUI KEBLIUI

mirus Lietuvoje,

jo broli Sol. Antaną KEBLĮ ir jo gimines
Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame -

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS CHORAS

A. † A.

GRAŽINAI ŽURKEVIČIENEI

mirus,

jos vyrą, mielą skautų ir skaučių bičiulį Joną ŽURKEVIČIŲ,
seses: SILVIJĄ su šeima, AUDRĄ ir RŪTĄ gilaus liūdesio
valandoje nuoširdžiai užjaučiame -

"GELEŽINIO VILKO" SKAUTŲ ir
"NERINGOS" SKAUCIŲ TUNTAI



Sol. Gina Čapkauskienė

SOIRÉE LITHUANIENNE lietuvių publikoje. Tokiu būdu mūsų iškilioji solistė Gina ČAPKAUSKĖNĖ spalio 28 d., 7 val. v. kartu su mūsų OKTETU atliks įdomią programą iškilmingos vakarienos metu, kuri yra skirta paminėti lietuvių.

Vakariene vyks 545 FLEURY/kampas Fleury ir La-jeunesse, lengvai pasiekiamas metro priemone.

Desertui bus patiekiami ir lietuviški tortai, kuriuos pagamins žinoma lietuvių šeimininkė M. Kasperavičienė. Būtų gerai, kad netrūktų

lietuvių publikoje. Tokiu būdu galėtų atsirasti galimybės pasirodyti ir kitiems mezininkams. Bilietus į Vakarienę galima užsisakyti iš anksto pas Okteto narius arba pas sol. G. Čapkauskienę.

KUNCEVIČIUS Klaudijus jau seniai dirba atsakingą darbą Lachine Shelter problematiškiems vaikams. Jis yra specialios priežiūros patarėjas. Neseniai yra paskirtas socialinio aptarnavimo vaikams kritiškoje situacijoje uni jos pirmi niku.

SELF SERVICE

VERDUN SHELL

5860 AVE. VERDUN

Atidaryta nuo 7 val. ryto iki 11 val. vakaro.

- VISŲ RŪŠIŲ MECHANINIS TAISYMAS
- SUTVARKOMI KITI ĮŠSIDERINIMAI (Tune up)
- PATIKRINAMAS IR ATSTATOMAS MAŠINOS LYGIS
- PAKEIČIAMSI STABDŽIAI (Brake)

(Lietuviams specialioji nuolaida)
(Atidaryta šeštadieniais)

766-4495

VISOKS KITAS PATARNAVIMAS (Towing)

Embassy Fur Mfg. Reg'd.

1449 St. Alexander St. Suite 209, Mayor Bldg.

SUTAUPYKITE NUO \$500.- IKI \$1000.- PIRKdami
GARANTUOTAI NAUJUS KAILINIUS PALTUS TIESIAI
IŠ FABRIKO. DAROMI PATAISYMAI BEI PERSIUOJIMAI.

Tel. 845-2912 EMBASSY FUR

LAIDOJIMO ISTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Ave.
Chateauguy, Verdun, Que.

Tel.: 691-4763 Tel.: 767-9956

3
Hour
Service

\$ 1.50 kelnes
pristatant
ir atsiimant

SKAMBINKIT:

365-7146

NETTOYEURS CLEANERS

365-7146
7661-A CENTRALE

365-1143
495-906 rue. LaSalle

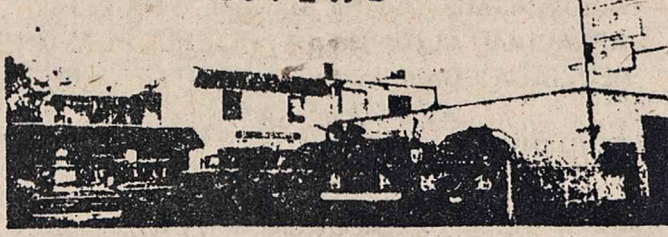
766-2667
2090 ALLARD



**GUY
RICHARD**
ROOFER—COUVREUR
7725 George LaSalle

Geriausios patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys Guy RICHARD, kuris jau seniai lietuviams potarnauja. Darbo atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Namų stogo dengimui ar taisymui skambinkite:

364-1470



Couvertures de tous genres — All kinds of roofing

7725, Georges

LaSalle

PADĖKA

Tautos Fondo Atstovybė Montrealyje nuoširdžiai dėkoja L.K. Mindaugo Šaulių Kuopai už gražų Tautos Šventės minėjimo surengimą š. m. rugsėjo mėn. 12 d. Aušros Vartų parapijos salėje, minėjimo pelną paskiriant Tautos Fondui.

Taip pat maloniai dėkoja ir visiems aukotojams pagal atskirą sąrašą.

Po \$10.- aukėjo: P. Verikis, A. Čepulis, dr. J. Mališka, J. Jurėnas, V. Barauskas ir A.O. Mylės;

Po \$5.- S. Reutas, A. Sukaitienė, kun. J. Aranas, A. Jonelis, A. Vazalinskas, B. Kasperavičius, G. Montvilienė, P. Gabrys, X.Y., M. Petrauskis ir P. Šiekšta;

Po \$3.- M. Grinkus, Ign. Petrauskas; \$2.- K. Sitkauskas ir minėjimo pelno likutis - \$30,25. Viso: \$153,25

Vėliau Č. Januškevičius paaukojo \$100. Visiems nuoširdus AČIŪ.

Tuo pačiu reiškiamą padėką paskaitininkui Stp. JAKUBICKUI ir jį lydėjusiam svečiui J. RUGIENIUI, minėjimo šeiminiškai M. KASPERAVIČIENEI bei jos talkininkams, organizacijoms, dalyvavusioms su vėliavomis ir visoms Montrelio lietuviams atsilankiusiems į Tautos Šventės minėjimą, su viltimi, kad ir ateinančiais metais L.K. Mindaugo Šaulių Kuopa tęs pradėtą akciją Tautos Fondui.

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ MONTREALYJE

MIRUSIEJI:

• KERŠULIS Peter, 82 m. mirė Royal Victoria ligoninėje. Liko žmona Anna, sūnus Edvardas su šeima. Užuoja artimiesiems.

• Ilgai gyvenusio Montrealyje akt. Leono Barausko sūnus Andrius Barauskas pasirinko advokato profesiją ir atidarė savo įstaigą Santa Ana mieste, California.

Jaunesnis jo brolis Viktoras pasuko teatro keliu ir pasirinko šokėjo profesiją.

DARYKIME UŽRAŠUS

Ši trumputė antraštelė veda prie išvados, - kaip būtų

naudinga pasidaryti užrašus svarbesnių įvykių ar išvykų atveju. Vykstant kuriam įvykiui, kad ir mūsų pačių lietuvių tarpe, nejučiomis praleidžiame be ženklo, o po kiek laiko įvykis įgauna vertę, bet jau detalių neprisi-
mename. Užrašai pagelbsti ne tik žymius žmones prisiminti, bet ir platesnius įvykius, susidaryti praeities vaizdą net valstybių gyvenimo.

O vis tik yra žmonių ir mūsų lietuvių tarpe, kurie vedė ar ir tebeveda dienoraščių formos užrašus. Štai montrealietis, prieš apie tris metus miręs teisininkas Bronius Katilius - tokį dieno-

raštį vedė. Gaila, kad jo mirtis buvo netikėta (rastas negyvas gatvėje) ir tie užrašai pateko į neatsakingo žmogaus rankas - juos išmetė kaip šiukšles miesto šiukšlavėžiams. O užrašai buvo taip rūpestingai paruošti - tarpan kiekvieno popierio lapo - būvę įdėtas drėgmei sutraukti specialus popieris

"NL" savaitraštyje virš metus laiko buvo talpinami "Veidu i Šiaurę" - Juozo Šilėno atsiminimai, kuriais didžiama skaitytojų domėjosi ir, laukdavo sekančios laikraščio laidos. Gal kai kam atrodė, kad žinomi ar panašūs to laiko pergyvenimai, bet, negi tu juos galėtum detalizuoti be užrašų? J. Šilėnui verta pagarba, kad jis būdamas ir kritiškose aplinkybėse, pajėgė vesti dienoraštį. Tai žmogaus darbštumo kruopštumo pažymys. O, kad būtume nors dalinai tiek darbštūs, aprašydami bent savo išvykas, kurios patekusios į laikraščio puslapius žavi skaitytojus.

Praeituose šio laikraščio puslapiuose skaitėme Liudo Stankevičiaus kelionės įspūdžius iš Japonijos bei Korėjos. Tokiais rašiniiais praturtinamas laikraštis ir patenkinami skaitytojai. Kodėl negalėtų būti daugiau tokių rašinių, nes lietuvių keliaujama, bet tik įspūdžiais retai dalinasi su kitais. Malonu laikraštyje skaityti kaslan-
kėsi Montrealyje, o kodėl nepasirodyti, kad montrealie-

čiai irgi išvyksta į kitus miestus ar valstybes.

Štai, aną dieną einu per McGill universiteto kiemą. Dr. inž. Romas Knystautas su keliais čemodanais rankose skuba į lėktuvą, išsikrendas į mokslinį suvažiavimą New Mexico. Supratau, kad atstovauja McGill universiteto mokslininkus savo šakoje. Ar tai nebūtų jo įspūdžiai įdomūs laikraščio skaitytojams, kad ir ne mokslinės, iš kelionės? Arba, Petras ir Albina Styrai, dukters dr. Rimos Styraitės fundacija buvo jos nusivežti į Washingtoną vien tik JAV-bių sostinės apžiūrėjimui. Suprantama, kad kelias dienas viešėdami buvo pagauti įvairių įspūdžių ir kodėl negalėtų pasidalinti su laikraščio skaitytojais? O ir šiuo metu jie vyksta į Chicago... Taipgi, dr. A. H. Adomonis su žmona Kristina yra išvykę į Šveicariją jos darbo vietės reikalu. Tikrai iš ten parsivež nemažai įspūdžių. Atsakykime, sakyčiau, perdėto kuklumo, nes visi daugiau ar mažiau rašyti mokame. Kiekviena laikraščio redakcija kas reikalinga - pataiso.

Štai turime Lietuvių Dienas Montrealyje, kuriose lankysis svečių iš visur. Išdrįskime ir būkime paslaugūs "NL" redakcijai, suteikdami kas, iš kur ir pas ką svečiavosi. Praturtinkime visų mėgstamą montrealiečių kroniką.

Pr. Paukštaitis

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖS VISUOTINAS AKCININKŲ SUSIRINKIMAS

Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės visuotinis akcininkų-šėrininkų susirinkimas šaukiamas 1982 m. lapkričio 7 d. 12,30 val. p.p. Aušros Vartų parapijos salėje, 1465 De Seve Street, Montreal 205, Quebec.

Dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas
2. Prezidiumo rinkimas
3. Mandatų komisijos rinkimas
4. Praėjusio susirinkimo protokolo skaitymas
5. Valdybos narių pranešimai
6. Revizijos komisijos pranešimas
7. Diskusijos dėl pranešimų
8. Valdybos ir revizijos komisijos rinkimai
9. Einamieji reikalai
10. Susirinkimo uždarymas

Visi akcininkai kviečiami dalyvauti. Susirinkime dalyvauti negalintieji akcininkai prašomi pasiųsti įgaliojimą kitam akcininkui, kuris susirinkime dalyvaus. Įgaliojimai, pasiųsti Nepriklausomai Lietuvai, 7722 George Street, La Salle 690, Quebec, bus persiųsti tiems asmenims, kurių pavardės bus įrašytos įgaliojime. Valdyba

Į GALIOJIMAS

As,

gyvenantis

siuo įgalioju

mane atstovauti "Nepriklausomos Lietuvos" spaudos bendrovės 1982 metų akcininkų (šėrininkų) susirinkime.

Turiu akcijas - šėrus.

Data Parašas:

"LITUI"

reikalinga TARNAUTOJA-JAS patalpų valymui. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į "LITA". Tel.: 766-5827

VEDĖJAS

RENKU

Senas lietuviškas knygas, laikraščius, plokšteles ir kitą lietuvišką medžiagą. P. ADAMONIS Tel: 722-3545

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYŠ, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS. SAVININKAS: John OSKOWICZ 3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5 Telefonas: 721-9496

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465, DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Term. indėlius 1 m. 12.25 %
Certifikatus 12.5 %
Spec. Taupom. s-tas.. 11.5 %
Taupymo s-tas 10.5 %
su apdrauda iki \$ 2.000
Trumpalaikius indėlius 11.5-12%
už \$ 20,000 ir daugiau
Čekių s-tas 6 %

DUODA PASKOLAS:

Nekilnojamo turto, Asmenines ir Prekybines. Paskolos mirties atveju apdraustos iki \$ 10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS, ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI VELTUI

KASOS VALANDOS

1465 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antr. Treč.	9 - 3
Ketvirtadieniai	12 - 8
Penktadieniai	12 - 6
Sekmadieniai	10:15 - 12:30



Maurice Kaplan Kailių siuvėjas

Tel: 767-6183

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Vnsoros laiku sugojimas (Storage)
- Taisov ir remodiliavoj
- Siuvu ir parduodu

1448 RUE ST-ALEXANDRE SUITE 500A MONTREAL, QUEBEC H3A 2G6 TEL 288-9646

Member



Foto M.L.S. SISTEMA

D. N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS 445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. Tel: 273-9181 Namų: 737-0844



DANPAR REALITIES CORP.



310 VICTORIA AVE SUITE 409 MONTREAL, P.Q. H3Z 2M9

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo Turto Patarnavimas Montrealyje Investicijos JAV ir Kanados provincijose

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!



Tel. Bus.: 722-3545 Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, P. Q.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio privataus turto, automobilių atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

montreal west automobile

PONTIAC • BUICK • ASTRE

- NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ
- NEĮTİKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI
- MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI IR SU IŠIMTIMI JUMS, PASITARNAUS!
- UŽEIKITE! ĮSITIKINKITE! PASINAUDOKITE!



LEONAS GURECKAS SALES MANAGER



PASIKALBĖKITE SU Menager'iu Leo GURECKAS



montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH

(At the end of Sherbrooke Street West). 489-5391

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

M. CUSSON R. GENDRON

VAISTINE

Atidaryta kasdien nuo 9 a.m. iki 10 p.m.
Šestadieniai: nuo 9 a.m. iki 9:30 p.m.
Sekmadieniai: nuo 10 a.m. iki 9:30 p.m.
GREITAS, NEKAINUOJANTIS PRISTATYMAS
7626 Central St. Ville LaSalle, P. Q.
Tel: 366-7742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B. A. M. D. C. M. M. Sc. L. M. C. C. F. R. C. S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrook St. W.
Suite 215, Montreal, P. Q. Tel. 931-4024

ADVOKATAS

ROMAN J. IŠGANAITIS B. A., B. C. L.

4 Notre Dame E. Suite 504
Montreal, Quebec, H2Y 1B7, Tel: 878-9534

ADVOKATAS

J. P. MILLER B. A. B. C. L.

168 Notre Dame St. E., Suite 205
Tel: 366-2063 ir 866-2064.

ADVOKATAS

VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng. L. L. B., B. C. L.
4701 Bonnantyne, Verdun. (kampus 2-nd Ave.), Que. H4G 1E6
Tel. Bureau: 769-8824; Residence: 366-6245

NOTARAS

J. BERNOTAS

3 Place Ville Marie, Suite 627 Montreal, P. Q.
Tel: (514) 871-1430.

NOTARĖ

RŪTA POCAUSKAS

50 Du Domaine, Ile Perrot, Que. H7V 5V6
Res. Tel: 453-9142